

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

Hat hasábes petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkú szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

Magyarnak születni gyalázat!

Irta: dr. Király Péter.

Debreczen, 1899 okt. 14.

Köztudomásu dolog, hogy katonáknál — minden esztendőben szemlét tartanak azon tartalékos állományu hadkötelesek felett, akik ugyanazon évben a fegyvergyakorlaton részt nem vettek. A mig ez a szemle tart, az alatt mindenki katonai hatóságának van közvetlenül alá rendelve s ha a szemle alkalmával katonai megtorlás alá eső cselekményt követ el, épenugy mintha tényleges fegyverszolgálatot teljesítene — katonai módra lakol meg!

Par nappal ezelőtt a helybeli cs. és kir. 39-ik gyalogezred tartalékos katonái felett is megtartották az előírás szerinti szemlét. Mindenkit nevén szoktak itt felszólítani, hogy megtudhassák vajjon az illető jelen van-e vagy hiányzik? Nevének hallatára mindenki katonai rövidséggel a sorból fennhangon azt kiáltja: »Jelen!« Jog és törvény szerint ennek így kellene történni az egész magyar állam területén. De fájdalom! ez csupán csak a magyar honvédségnél történik így, — mig a papiroson közösgyűesnek keresztelt — de a valóságban koromnál sötétebb és halálnál sárgább feketesárga! — ezredeknél másképen történik ez a ozeremónia! Ott a magyar állampolgárt mint katonát megfosztják becsületes magyar nevétől s elbérnáják — osztráknak! — Így p. o. ezt a nevet »Szilágyi Imregyalogos« képen hamisítják agyon: »Infanterist Emerich Szilágyi« . . . A katonai szemlék elsősorban nem azért tartatnak meg, hogy a haderő teljes létszámáról ezáltal tájékozást szerezzenek a »tiszt urak« és »főfő tiszt urak«, hanem azért, hogy minél érzékenyebben tudomására legyen juttatva mindenki fiának, a ki közösgyűes hadköteles a tartalékban, hogy: »A te urad a t Isten edetarettene tes osztrák császár képében rettegdesimád!«

Nálunk az idén végbe ment osztály katonai szemle Debreczen városában — a magyarság szívében — kifogástalan tapintatossággal és humánizmussal fogantatosított. Egy szót se halljak többé senkitől az ellen, hogy a magyar-önérzet agyon taposása nem tartozik a közösgyűes katonai érények közé!

Nincs olyan nemzet több a világon mint a magyar; miénk a hatalom, miénk a birodalom. . . . Van hatalmas hadseregünk, van nemzetközileg legitimált függetlenségünk — egy szóval suverain nemzet vagyunk: — énekben, szinda-

rabokban — költeményekben — a jog, a törvény betüiben sűrű sötét betűkkel telefirkált és nyomdafestéktől hasznavehetetlenné kárhoztatott papiroson!!!. . . de az életben? az életben! Hát az életben pfujj!!!. . . ostoba tökfilkó rabszolgák vagyunk. . . s kiknek vagyunk rabszolgái? Hát senki másnak, mint az osztrák szellemnek, az osztrák erőszaknak, az osztrák katonai hatalomnak!

A kire az Isten azt a csapást mérte, hogy »magyarnak« született a világra; vegye tudomásul, hogy a közösgyűes hadsereget azért találta ki a reánk nézve oly kárhozatos emberi tévedés, hogy harcsképes fiainkban a magyar hazafiságot, a magyar jellemet s a magyar férfiúi önérzetet és erkölcsi méltóságot legyen a mi arczul botozza, kigunyolja s megbecstelenítse Ő felsége az osztrák császár nevében! . . .

Erre a vakmerő állításra bizonyosan nagyot néznek és még nagyobbat nyelnek a közügyek élén álló »nagyfejű okosok«, »csalhatatlan politukosok«. — Bizonyosan azt kérdezik: »vajjon nem hiányzik-e ennek a cikkirónak az esze gépezetéből egy szög vagy egy sróf?!«

Ti a bölcsességnek oly annyira csalhatatlan letéleményesei, kiket én érdemeitelen felül becsülök nagyra, valamint olyan sokszor voltam bátor kételkedni, csalhatatlanságotok örökdicső erényében — szabad legyen ezuttal is kételkedni abban, hogy elfogult és igazságtalan lennék.

A mig ti dicső magyarállamférfiak a legújabb izlés és divat szerint öltözködve, a publikum szünni nem akaró tetszésnyilvánításaitól és tapsaitól dicsőítetve beszéltek »független magyar hazáról«, »magyar dicsőségről«, Ausztria hanyatlásáról s »ami kibeszélhetetlen erkölcsi és politikai nagyrahivatottságunkról« és a mig ti fényes bankettek nagyokat isztok a »hazáért« és hirdetitek, hogy beteljesült a nagy Széchényi jóslata, mert ime »Magyarország nem volt, de van!!!« az alatt a magyarság ügye mindenütt a legfényesebb ellismerésnek és a leghizelgőbb felmagasztalásnak örvend.

Épen ezért szabad legyen bűnbánólag önmagamát megczáfolni és azoknak, akik ellenvéleményen vannak, saját veszedelmemre bizonyítékot szolgáltatni. . . nos, lássuk és halljuk. . . a vezeklést:

»Pár nappal ezelőtt cs. és k. katonai szemle volt itt nálunk Debreczenben. . . Egy tartalékos katona — egy szegény vaggongyári munkás ember, aki keresetképtelen gyermekekkel népesített terhes családját nap-nap után verejtékes

munkájával oltalmazza az éhség ellen. . . katonai szemlén szintén megjelent — s a mikor a szemlét tartó osztrák százados ennek a szegény magyar embernek a nevét kiáltotta, az rögtön felelt is katonai rövidséggel, — de fájdalom! nem osztráknak felelte, hogy: »hier!« hanem magyar édesanyanyelvén, hogy: »jelen!« és mi történt? talán szót sem érdemel az egész! — mert hát utóvégre is mi kifogásolni való lehet abban, hogy magyar embert itt Magyarországon, a ki elég vakmerő e helyett a szó helyett »hier!« ezt a szót használni, hogy »jelen!« — lánczra vernek, mint egy kutyát s 5—6 napig tartó szigorú börtönbe dobnak. . . és ezen idő alatt egy nyomorult családanya gyermekeivel együtt otthon éhezik s nélküli a családapát és vele együtt a mindennapi kenyeret! . . .

Van-e még ilyen eset után is valakinek legkisebb oka és joga kételkedni abban, hogy a kerek világon minden nemzetnél boldogabb a — magyar!?

Debreczen, október 14.

Az 1898. évi zárszámadás. Rakovszky István az állami számvevőszék elnöke azon külön jelentésében, melylyel a zárszámadást kísérő számvevőszéki jelentést bevezeti, a zárszámadási eredmények ismertetése után az államháztartás kezelése és kimutatása körül fölmerült fontosabb ügyekről és szerzett tapasztalatairól következőleg nyilatkozik:

Az állami zárszámadásoknak és a számvevőszék azokhoz kapcsolt jelentésének egyik főcélja az lévén, hogy az ellenőrzésre hivatalos törvényhozás és maga az ország pontos és részletes, de lehetőleg egyuttal áttekinthető képet nyerjen az állami pénz- és vagyonkezelésről és azok egymásra gyakorolt kölcsönhatásáról, kötelességszerűen azon igyekezsem, hogy e célt minél inkább megközelítsem.

A nagy államháztartás rengeteg számainak és adathalmazának teljes ismerete mindenkor hosszú időt és beható tanulmányveszt igénybe s ezért kivált a zárszámadást kísérő jelentésben helyen valóak tartom, hogy ugy általánosságban, valamint egyes részletekben is a tanulmányt megkönnyítő módon hozzam a törvényhozásnak tudomására, a főbb eredményeket.

E célból kisebb-nagyobb változtatásokat már a múlt évben is tettem s e mellett évek óta tanulmány és tárgyalás tárgyát képezte a keresztülvihető lényegesebb és fontosabb javításoknak kérdése. Ezuttal a zárszámadások szerkesztésében és az azt kísérő jelentésben több nagyobb változtatást tettem. — Az ügy részleteit (a kisebb fontosságú, inkább technikai természetű módosításokat mellőzve) az »Egyéb jelentések« között 1. sz. a. van szerencsém ismertetni s e helyen csak azt tartom különösen fölemlítendőnek, hogy az állami kiadások és bevételek eddigi nagy összehasonlító kimutatásának megtartása mellett még egy külön másik összehasonlító kimutatást is vettem fel, amely az államháztartás eredmé-

nyeit költségágak és jövedelmi ágak szerint csoportosítva netto alapon tünteti fel és ezeket a tiszta eredményeket összehasonlítja az állami költségvetés tiszta előirányzatával.

Változást idézett elő továbbá az állami zárszámadás berendezésén, szemben a költségvetéssel is, az a körülmény, hogy a m. kir. állam. gépgyára és a diósgyőri vas és acélgyár a törvényhozás tudomásával a keresk. tárca keretéből a pénzügyminiszterium ügykörébe vitették át, minek folytán az említett gyárak kezelési eredményei az 1898. évi zárszámadásban már a pénzügyi tárca ágazatai közt vannak kimutatva.

Együttal van szerencsém jelenteni, hogy az állami számvevőszeknél munkában van az államháztartás 10 évi eredményeinek összeállítására is, különös tekintettel arra, hogy a kezelési eredmények mily hatással voltak az államvagyongra.

E munkát befejezéshez közel és reményem, hogy azt legközelebb, még oly időben bemutathatom az országgyűlésnek, hogy a zárszámadások és költségvetések tárgyalásánál használható lesz.

A múlt években ismételt jelentésem, hogy az alapok és alapítványok rendezése folyamatban van oly irányban, hogy pontosan állapíttassék meg, mely alapok tartoznak költségvetési, zárszámadási és számvevőszeki ellenőrzés alá.

Örömmel jelenthetem, hogy az elnökltem alatt működött szaktanácskozmány és az állami számvevőszék a re. bizot nagy terjedelmű előkészítő munkáját befejezte.

E munkát részleteit az „Egyéb jelentések” 2 ik száma alatt van szerencsém ismertetni.

Ezek szerint a terjedelm-s anyag elő van készítve; most a törvényhozás bölcsességétől függ, hogy az ellenőrzés kérdése tényleg is megoldassek.

Az 1897. évi XX. t.-cikknek : a számbavételi törvénynek végrehajtása körül nagyobb akadályok nem merültek fel.

Bár az átmeneti időszak nehézségeivel számolnunk kell, egészben véve már is látszik az ezen törvény által elért egyöntetűség és pontosabb elszámolás eredménye. Így nevezetesen a törvényben és annak végrehajtási utasításában foglalt rendelkezések alapján számos új részletes számviteli és vagyonekezelési utasítás dolgozandó ki s illetőleg az érvényben

lévők megfelelőleg átdolgozandók. E munkát szerényen folyik; a minisztériumok által az új s illetőleg átdolgozott utasítások egy része már elkészített és az állami számvevőszékkel egyetértőleg megállapított. A dolog természeténél és az utasítások és szabályok nagy számánál fogva azonban ilyen arányu tárgyalásokra még ezután is s z ü k s é z le-z.

Ugyancsak az idézett törvény rendelkezéseinek megfelelőleg a költségvetés alaki berendezése iránt az állami számvevőszék a kormányval és az egyes minisztériumokkal tárgyalásokat folytatott és ezek során e kérdésben a kormányval kelő megállapodásra jutott. Természetes, hogy a változó és fejlődő viszonyokhoz képest hasonló tárgyalások, — bár nem ily tömegesen, — a jövőben is elő fognak fordulni.

A múlt években volt szerencsém jelenteni, hogy az átfutó kezelésben előforduló nagy összegek elszámolása és évközben ellenőrizhetése céljából az ezeknek kezelésében és zárszámadási kimutatásában eddig követett rendszer megváltoztatását kezdeményeztem. Sajnálatos kell jelentenem, hogy ez az ügy még mindig nem közeledik a megoldáshoz, s dacára az állami számvevőszék sürgetésének, még ez ügyben a kormánytól válasz nem érkezett s így annak mikénti megoldásáról ma sem tehetek még jelentést.

Hasonlóan nincs még elintézve azon kérdés, melyről a múlt évben szintén jelentést tettem, vajjon az állami leltárba fölveendő-e azon ingatlanok értéke is, melyeket az állam mások által bizonyos célra föltételeesen átengedett területen létesített, vagy a melyek az állam tulajdonát képező területen idegen pénzen létesítettek és csak idővel mennek át az állam végleges tulajdonába.

A végvidéki rendőrség államosítása.
A „Kel. Ért.” jól értesült forrásából jelentik, hogy a belügyminisztériumban jelenleg egy törvényjavaslaton dolgoznak, mely azt csejlozza, hogy Ujvidék, Pancsova, Fajertempom és a többi határvidéki rendőrséget államosítsa. Ez esetre felhagynának az nvidéki főispánsággal, melyet a szabadkai és bajai főispánsággal egyesítenének. Ujvidék pedig kapná a végvidéki rendőrség főkapitány-ágának székhelyét.

A főkapitány osztály, vagy miniszteri

Különösen sokat ártott a vásárnak, hogy a rendőrség alözetesen befogott vagy husz zsebmetszőt. E miatt a vásár nem volt elég népes. Hja, husz ember nagy szó egy debreczeni, őszi nagyvásárban.

Bezzeg, hogy a régi debreczeni nagyvásárok vasárnapján a színházban aranyért sem lehetett volna egy helyet kapni. Megtelt teljesen jó vidékiekkel. Bezzeg üres volt az idén. Pedig premiér volt, operett-premiér.

Négyszer adtak színészeink, roppant ambícióval s buzgalommal az új darabot. Mit se ért. Közönség, sajtó nem akceptálta s nagyon jó ízléssel.

Szellemtelen a meséje, a muzsikája s a jókedvű Szilkai kupléjával szólva, hogy e darab sikert érhessen:

«... Egyiptomban lehetetlen,
Még Egyiptomban is lehetetlen!»

A színházban és színház körül van most az élet. Még a korzó-közönség nagy része is a színház felé terelődött. Így szokott lenni minden szezon elején. Hódolva a szokásnak az ugynevezett «színházi események»-ről is beszámolunk. Ime egy pár.

K o m j á t h y visszaesett a betegségébe. Ismét hizik. A társulat tagjai ellenben fogynak.

tanácsosi rangban lesz. Az államosítás 1901. január 1-én megy végbe.

Munkásvédelem. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter utasítására az iparfelügyelők a főváros területén az elmúlt héten 61 gyárban tartottak alapos vizsgálatot, a melyről jelentést tettek a miniszterhez. Ez alkalomból a miniszter határozott utasítására a megvizsgált gyárak vezetőségét nem értesítették a vizsgálat megejtéséről, melyet az iparfelügyelők lelkiismeretesen s nagy körültekintéssel teljesítettek. Mint a „Kel. Ért.” írja, a felügyelők négy helyen találtak szabálytalanságot, különösen a köteles munkásvédelem szempontjából; egy gyárban beszűntették a kantint, mert minden tekintetben közegészség ellenesnek találták, úgy a helyiséget, mint a kiszolgáltattott italt és élelmi czikkeket. Az iparfelügyelők nemcsak a gyárakban, de azokon kívül is felkeresték a munkásokat s meghallgatták panaszait.

A függetlenségi párt és az általános választói jog. B e n y o v s z k y Sándor gr. a dunavecsei választókerület országgyűlési képviselője vasárnap tartotta beszámolóját Kis-Hartán. Ez alkalommal egyik választójának hozzá intézte kérdé-ére az általános választójogot illetőleg a következőleg nyilatkozott: A füg. és 48-as párt híve az általános választási jognak, de a cenzust a magyar irás és olvasás tudásához köti. Ily értelemben behozatala érdekében a párt már legközelebb megfogja kezdeni az akciót.

Pikáns leleplezés. A románok passzivitásának elejét vagy továbbfenntartását illetőleg folytatott vitában a memorandum per egyik szereplője George Pop de Baresti — a ki melleleg mondva nem más, mint ilyészfalvi Papp György — a leghevesebb támadásokat intézte azok ellen, kik az oláhokat ráakarják venni, hogy hagyjanak fel a passzivitással. Ezen támadással szemben Margea Vasul utal azon tényre, hogy éppen eze Papp György, ki 1894-ben a Budapesten tartott nemzetiségi kongresszuson elnökölt, a kongresszus határozatai közé felakarta véletlenül azt is, hogy a románok a passzivitás feladásával a néppárt oldalán vegyenek részt a választásokban. Ő kardoskodott legjobban a mellett azon előtervezetelen, melyet saját lakásán a Hungaria szállóban tartottak, most pedig kigyót-bekát kiált az aktivistákra. Persze akkor kisebbségben maradt.

Rosz nyelvek szerint mindig úgy van. Ha a direktor hizik, a társulat soványodik le.

F á y Flóra például őszintén, de büszkén vallja be, hogy teljes kilencz kilót fogyott.

— Most már nem lehet több 80 kilónál — jegyezte meg egy udvariatlan zsurnaliszta.

P e r é n y i Margit, az új szubrett-prima-donna, hétfőn lép föl először szinpadunkon. A kik látták már, azt állítják, hogy kedvence lesz a debreczeni közönségnek. Óhajtanók, hogy úgy legyen.

Óvatosságból azonban figyelmeztetjük a jogakadémia dékánját. Nagyváradon olyan nagy volt a jogászok között a Perényi-láz, hogy mindennapra esett egy párbaj. Preventív intézkedések látszanak szükségeseknek.

Még egy színházi hirt. Szerdán választották meg a színészek küldötteiket a Színész-Egyesületbe.

Ezek a választásokon az győz, a kit a nép: a karszemélyzet akör.

R u b o s is kapott egy szavazatot.

Nagy volt a kíváncsiság, hogy kicsoda Rubosnak olyan nagy tisztelője, hogy — rá szavazzon.

Nem derült ki. Csak Rubos tudja, de ő neki szerénysége tiltja a titkos tisztelőt és szavazót megnevezni.

Sziv nélkül.

De jó, ha elszállt minden álmunk,
Ha nem tudunk senkit szeretni,
Ha érzéketlen kővé váltunk,
Ha nincs reményünk s nincsen vágyunk.

Hullhatnak forró könnyek értünk,
Nem érezzük terhét a vádnak.
Hitvány ellen nem forr a vérünk,
Csókot, ütést egyként nem érzünk.

Mit sem várva, mitől sem félve
Állunk az örült forgatagban
S ha letipornak összetépve, —
Voltunk, s aztán — mindennek vége ...

Ady Endre.

A hétről.

— A «Debreczen» eredeti tárczája. —

Nagyvásár és szüret. Ezek lettek volna a hét eseményei.

A nagyvásár eredménye néhány siránkozó reminiscenzencia a régi jó időkből s bizonybizonny a szüret eredménye se sokkal több.

A nagyvásárral majdnem úgy voltunk, mint a rátótiak. Ha a kőbíró oldalba vágta volna a nagyot, hasonló módon hivatkozhatott volna a «nagy gyűlésre.»

Képviselő választási mozgalom. A széchényi kerület szabadelvű pártjának képviselőjelöltje Sczitovszky János holnap vasárnap tartja meg programbeszédét; megválasztása, melyet különben bizonyosra vesznek, aligha lesz egyhangú, mivel a kerület néppártja ellenjelöltet szándékozik felléptetni.

Az országgyűlési néppárt holnap okt. 15-én két helyen is tart népgyűlést. Az egyik — B a r t h esztergommegei községben lesz, hol Rakovszky István képviselő fog a néppárt működéséről beszámolni. Lesz még egy érdekes beszéd Vasary Mihály bányaielölgyelőé, ki a néppárt és a közgazdaság című programpartnak az előadója. A második népgyűlés a nyitrai megyei Püdmerecen lesz. Itt Zichy János gróf képviselő fog elnökölni. Az egyházközlő Jediczka Pal képviselő fog beszélni, míg a néppárt parlamenti működéséről K u b i n a József képviselő és a szövetségekről E r n s t Sándor dr. fognak szólni.

A képviselőválasztás fuvardíja. Torontárvármegye már következőképen megalapította a képviselőválasztások fuvardíját: Egy-egy községtől a választási székélig, ha a szállításra a szavazatra jogosult vagy vele egy háztartáson élő hozzátartozója fogadtatik meg fuvarosnak, nyáron és télen kilométerenként 13 krajczár, tavasszal és ősszel azaz rossz utak idején husz krajczár állapították meg, mely összeg oda és vissza fizetendő. A fuvardíj azoaban három forintnál kevesebb nem lehet.

Vármegyei és városi közgyűlések.

Kölcsey vármegyéje. Szatmár-vármegye okt. 12-iki Nagy-Károlyban tartott közgyűlésén L u b y Géza képviselőnek a Hentzi ügyben tett indítványa N a g y László alispán felszólalására elvetett. A betegápolási alap rendezésére pótdótt szavaztak meg. Az alispán indítványára L u k á c s László pénzügyminiszternek az adóreform ügyében tartott programjaért egyhangúlag köszönő feliratot küldenek. (Talán még amíg az adóreform csak tervezet, kissé korai a köszönet; vagy ösztönzés akar ez lenni, hogy minél előbb megvalósítsák a kiáltólag szükségessé vált reform?)

Mármaros-vármegye törvényhatósága okt. 12. tartotta meg rendes közgyűlését R ó s z n e r Ervin báró főispán elnökléte alatt. A közgyűlés az 1900. évi szükségleteket 246752

Képviselőül különben K a r a c s Imrét választották meg nagy szótöbbséggel.

Egy tenorista, a ki a kollegái között is népszerű: Egyiptomban lehetetlen. Nálunk ilyen is van.

*

A V a r g a Ottó országos szenzációt keltett ügyében szeretnők a debreczeni főiskola tudós professzorának, F e r e n c z Gyulának véleményét hallani. Szeretnők pedig főképpen azok, kiket sokszor lelkesített fel egy-egy hatalmas, bátor hangú, hazafiasságra gyújtó előadása.

Mit tarthat ő arról a gyalázatos botrányról, mely szintén egy korrajzi adat. Adat e kor történetéhez, melyet a jövő Tacitusa fog megírni. Keserű, de fájdalmasan igaz szavakkal beszélt a Petőfi-emléktábla leleplezésén. Ime ismét egy eset, mely az ő kritikáját igazolja. A teljes erkölcsi elzúllás, — eddig jutottunk el a «nagy század» végén. Hogy lehessen gyógyulást remélni, mikor megmetyélezik a fiatal sziveket s galád bosszút forralnak az ellen, ki a katedran szent lelkesedéssel iparkodik a szivekbe oltani a történelem nagy tanulságait, a hazafiság, erkölcs és igazság megváltó tanait.

Sötét, riasztó kép, de minden vonása igaz. Nemcsak legnagyobb szenzációja az elmúlt hétnek, de legnagyobb szomorúsága is...

koronával irányozta elő: a tisztviselők és szolgák részére 25% fizetésemelést szavazott meg; L a t o r Sándor alispánnak részletes jelentését a közigazgatás menetéről elismeréssel vette tudomásul. A közgyűlés után vármegyei tisztikar Lator Sándor alispán vezetésével a fizetésemelésre irányuló határozatot támogatót. A főispán készséggel megígérte a kérelem támogatását. Délben a bizottsági tagok loyális nagy része a főispánnál volt hivatalos ebédre. N y i t r a város pénzügyi bizottsága a többi megyék és városok példája után indulva elhatározta, hogy a városi tisztviselők fizetésének emelését fogja a novemberi közgyűlésnek indítványozni. A képviselő testület tekintettel a tisztviselők szorgalmas és buzgó működésére, egyhangúlag kézüli az indítványt határozottá emelni.

Krassó-Szőrény vármegye őszi közgyűlése igen érdekesen indult meg. A napirend előtt felszólalt Bredicean Koriolan román ügyvéd és éles szavakban kelt ki Sipos tregovai járásbíró ellen, aki elrendelte, hogy beadványokat csak magyar nyelven szabad írni. Bredicean azt is kifogásolta, hogy Goldis aradi püspök értesítése magyar nyelven van fogalmazva. Azt fejtette, hogy román püspököknek kötelessége román nyelven levelezni és indítványozta, hogy a megye választ magyar és román nyelven fogalmazzak. Az indítványt óriási többséggel elvetették.

A közgyűlés elhatározta a vármegyei tisztviselők fizetését felemeli és erre a célra a kormánytól tizenkétezer forint állami segélyt kér. Dobrin román ügyvéd arról beszélt, mennyire elharapózik a vármegyében a gabona-uzsora és ennek a bajnak orvoslására sürgős intézkedést kér a kormánytól.

Bredicean Koriolan a románság nevében kijelenti, hogy a mostani kormány nem akarnak hiábavaló kellemetlenséget okozni, de mihielyt a gazdasági egyezkedés Ausztriával meglesz, indítványt fognak tenni, vonja vissza a kormány Bánffy-nak azt a rendeletét, melylyel megtiltották a románoknak a szabad gyülekezést. Akkor a románok állást foglalnak majd az aktivitás vagy a passzivitás mellett.

Temesmegye őszi közgyűlésére a tagok óriási számban jöttek el. A főispánnak rendezett ováció után gyönyörű diszkardot nyújtottak át. Legelőször a megyei költségvetést tárgyalták, a melyhez sokan hozzászóltak. Vargics Imre országgyűlési képviselő az iskolanővérek müncheni vezérfőnöknőjének délvidéki körútja miatt szólt fel, a kiról a lapok azt írják, hogy a rend iskoláit vizsgálja Fries müncheni spirituális társaságában. Ha nálán a schulverein s nemben járna el, az ellen, valamint általában a névelés ügyébe való beavatkozás ellen határozottan tiltakozni kellene. Ha ellenben csak rendi ügyekben jár el, az ellő kifogás nem emelhető, mert mint vendéget szivesen látjuk. A beszédet viharos tiszéssel fogadták. Sebesztha tanfelügyelő kijelentette, hogy az iskolánővérek főnöknője az iskola-ügyekbe sehol sem avatkozik be. Ez ellen különben ő is erőlyesen állást foglalt volna. A felvilágosítást tudomásul vették. A közgyűlés ezután elfogadta a költségvetést. A hiány pótlása és a tisztviselők lakbérének emelése végett a kormánytól a szubvenció felemelését fogják kérni. Főjegyzőnek Ivanovics Sándor központi főszolgabíró választották meg 65 szótöbbséggel. Központi főszolgabíró, Prepeliczay Ödön lett ennek helyébe pedig dettai szolgabíró Gabonyi János.

KÜLFÖLD.

Transzvál A transzváli követség titkára hivatalosan értesítette a francia kormányt, a dél-afrikai köztársaság és Nagy-Britannia közötti október 11 este óta fönálló hadi állapotról.

L o n d o n, okt. 12. Az esti lapok jelentése szerint a burok abban a pillanatban mikor az ultimátumban kitűzött határidő lejárt, megszálltak Laingsnek-el, azután pedig pedig nagy számmal átkeltek a natali határon és megszállták az ingogói magaslatoakat.

New-York-ból okt. 12-ikéről jelentik: Krüger elnök a Wordl hoz táviratot intézett, amelyben a burok amerikai barátainak köszönetet mond rokonszenvékért, a brit diplomáciai ügyvivőt — mondja a távirat — vizsgálhivták, a mi biztos jele az ellenségeskedés kitörésének. Ha Anglia elfoglalja a két köztársaságot, olyan árt fizet majd érte, amelyen megdöbben az emberiség. A két köztársaság egyébként reméli, hogy Dél-Afrika fölött is fölvirrad a szabadság napja, amint fölvirradt Észak-Amerika fölött.

A Carnegie-Hallban Okt. 11. nagy gyűlés volt, amelyen sok beszéd hangzott el. A szónokok sajnálkoztak Anglia eljárásán és elismeréssel nyilatkoztak Krüger elnökről.

Az Ausztriai helyzet. A Vaterland határozottan megzafolja azt a hírlapi jelentést, hogy K a t h r e i n dr. le akar mondani a katolikus néppárt elnökségéről.

A norvég zászlókérdés. A Stockholmi Posttidning című kormánypárti újság közli a svéd és norvég tagokból álló állami tanács október 6-iki és 11-iki jegyzőkönyvét. A jegyzőkönyv szerint a király kijelentette, az állami tanácsban, hogy sajnálja a norvég störtbingnak a tisztán norvég zászló használatára vonatkozó határozatát, mert az egyesült zászló a két nemzet egyenjoguságának jele; miőt-hogy azonban a störtbing háromszor szavazta meg határozatát, nem fogja ellenezni a zászlótörvény alkotmányos kihirdetését.

A zászlókérdésben folyt tárgyalásokról a Posttidning még a következőket jelenti: Az e hó 6-iki közös svéd-norvég koronatanácsban, a melyben a trónörökös is részt vett, a külügyminiszter szóba hozta az új norvég kereskedelmi lobogó kérdését, a melyet a tanács a belügyminiszterhez utasított. A belügyminiszter az 1844. június 20-án kelt királyi rendeletnek az új norvég törvény értelmében való megváltoztatása mellett foglalt állást, mire az államtanács norvég osztálya azt kívánta; hogy a krisztianiai kormány újra mondjon véleményt, a mibe a király is befejegette. A 11-iki koronatanácsban a kérdést véglegesen letárgy-Iták. A külügyminiszter ellenezte az 1844. június 20-iki királyi rendelet módosítását, ellenben a tanács többi tagjai a belügyminiszter indítványát pártolják, mire a király úgy döntött, hogy az 1844-iki rendelet 6-ik pontja, a mely a norvég kereskedelmi lobogó használatáról szól, 1899. december 15-én elveszti a hatályát és hogy a külügyminiszter az idegen kormányokkal, követségekkel és konzulátusokkal szemben tegye meg a kellő intézkedéseket. Ezzel az unio jelvényének használata a norvég kereskedelmi lobogón jövőre megszűnik, de megmarad a svéd kereskedelmi lobogón. A svéd és norvég haditen erészet lobogója szintén változatlan marad. (Nem tanulhat-e valamit Magyarország Norvégiának e magatartásából, a vele perszónál unióban levő Svédország irányában? (Szerk.)

A király elfogadta Douglas külügyminiszter lemondását és Bosröm államminisztert bizta meg a külügyminiszterium ideiglenes vezetésével.

HIREK.

Istentisztelek. Az október 15-iki istentisztelek sorrendje: A nagy templomban M i t r o v i c s Gyula r. l. Kis templomban F e h e r Gyula s. l. Uj templomban: K. T ó t h Kálmán r. l. Ispóty templomban C s u t o r o s Albert választott ér-endrédi lelkész. A szegényházban B é l t e k y Lajos s. l. — Az ágost hitv. ev. templomban d. e. 10 ó. Materny L. főesp. tart istentiszteletet.

Kálmán napja. Jó Könyves Kálmán királyunk neve nagy becülésnek örvendő a magyarság között. Egyike a legnépszerűbb neveknek. Tegnap a Kálmánok napja volt. Az ismerősök és jó barátok serege kereste fel Debreczen Kálmánjait, hogy jókívánságaikat kifejezzék. Névnapijukat ülték tegnap Dr. B o l d i z s a r Kálmán rendőr-kapitány, D a l m y Kálmán, G é r e s s y Kálmán tank. főigazgató,

dr. Kőrösi Kálmán ügyvéd, Lengyel Kálmán, dr. Nagy Kálmán orvos, dr. Medve Kálmán, dr. Marton Kálmán, dr. Szotyori Nagy Kálmán, Szabó Kálmán kerek-társ. elnök, Szabó Kálmán városi jegyző, Sücs Kálmán stb. stb.

* **Ismét járvány.** A »D. U.« irja:

Milyen megdöbbentő minden szülőt aggodásra ébresztő inézkedésről kell beszámolnunk. Az egészségügyi bizottság tegnap délután tartott ülésében határozatilag kimondotta, hogy a járványosan fellépett és az apró gyermekeket pu-ztító skarlát miatt az összes óvodákat és elemi iskolákat azonnal be kell csukni. Az egészségügyi bizottság Boczkó Samuel rendőrfőkapitány elnökle alatt tartotta ülését. Debreczen nagyon szomorú egészségügyi állapotáról, tette ott jelentést az orvosok. A skarlát ez a gyermekgyilkoló betegség veszedelmes mérveket lőtött, lefolyása kétségbeesítő. A megbetegedett gyermekek harminczhárom százalékat ragadta ki az évek sorából, a fájdalomtól megtört szülők karjaiból a halál. Most már itt az idő, hogy ne nezzék összedugott kezekkel a skarlát terjedését, de a mennyire lehetséges védekezzenek is ellene. A védekezés első módját az apró gyermekek iskoláinak sürgősen való beárasában látta helyesnek a bizottság s ezért is kimondotta, hogy Debreczen valamennyi óvodája és elemi iskolája további intézkedésig, tehát bizonytalan időre azonnal bezarassék. Kimondotta továbbá az egészségügyi bizottság, hogy a skarlétban elhalt gyermekek azonnal koporsóba záranak s feljogosította a halottkémetek arra, hogy a kis halottak huszonegy órában beül a való élet életébe is elrendelhesék. Mivel pedig a skarlát járványos fellépése nehéz aggodalmakra szolgáltat okot, az egészségügyi bizottság már a jövő héttől kezdve járványbizottsággá alakul át, hogy beátása szerint olyan gyors intézkedéseket tehessen és határozatokat hozhasson, a melyeket még csak megfeleltetni sem lehet.

Ime Debreczen közegészségi állapotainak egyik bizonyítéka. Javításukra a legtöbb az, a mit teszünk, hogy intézkedünk — a temetések-ről. Egyébről pedig siket falaknak beszélünk. Vízvezeték, csatornázás csak akkor valósul majd meg, mikor Debreczen meg lesz tize delve.

* **Szegény jogászok segélyezése.** Van Debreczen városában egy jótékony egyesület, a mely csenben, minden zaj nélkül, de annál jótékonyabban működik. A joghallgatókat segélyező egyesület ez. Minden évben kioszt a szegény jogászok közt 400—500 frtot, adásos hatását könyvek kiosztásában is érezteti. — E tanévben először ma d. u. voltak segélyezések a főiskolában. Több mint 20 szegény joghallgató részesült segítségben, kik most már könnyebben végezhetik tanulmányaikat. — Ohajtandó volna, ha Debreczen város polgárai több érdeklődést tanusítanak a nemes intenciójú egyesület iránt, segítenék a szükség által okozott baj enyhítésében akkor, a mikor az a fiatal embernél legtöbbet ér. Debreczen városa már egy alkalommal 300 frt segélyben részesítette az egyesületet. Az ifjuság annak idején halás köszönettel vette a segélyt, a mely példa lehet a polgárok előtt. Budapeston az általános egyetemi segélyegylet javára ezeket adakoznak. A vidéki akadémiák segélyező egyleteit mindonütt támogatják. Miért maradunk hátra mi — debreczeniek. Most, hogy jogakadémiánk száz éves jubileuma lesz, kimutathatja a polgárság érdeklődését és rokonszenvét a joghallgatók iránt, a kik azt mindenestre megérdemlik.

* **Közeleg a tél.** Hideg őszi eső permetezik alá a borús égből. Csipős szél csapja meg a járókelők arcát, megborzongatva még azt a boldog halandót is, aki meleg ruhában

meleg szobában töltheti el szórakozások közt a telet.

Hej de rossz idő ez azokra, kik az év minden szakát hajléktalanul, csavarogva szokták átélni. A nyáron még minden bokor alja vetett ág volt, most már azonban nedves a fű, a száraz galyakról hideg eső permetezik le. A debreczeni csavargók ősi menedékhelyére a nagyerdőre is rá borult az ősz. Nem lehet már a padon tölteni az éjszakát, nem lehet egy jobb sor-ról álmodozva csillagokat vizsgálni szegény proletárjainknak. Ellenük van a természet, ellenük a másik hatalmas üldöző a rendőrség.

Tegnap este 5 csavargót kísérték be, kik a nagyerdőben akartak éjjeli szállást keresni.

Az ügyeletes biztos keményen rá szolt a szegény ördögökre:

— Miért mentek épen a nagyerdőre — máshol nem tudtok aludni?

— Már ezután így lesz, biztos uram — mondta az egyik. Ha fázunk, összebuvunk négyen-ötten. Elvégre kell valahol aludni.

További intézkedésig mind az öjöt lezárták.

* **Hitközség az elzúllás lejtőjén.** H. Sámsonból egy levelet kaptunk. A sámsoni római katolikus hitközség szomorú sorsát írja benne le tudósítónk a melyet ezennel figyelmebe ajánlunk az illetékes köröknek. A levél szövege a következő:

A h.-sámsoni rom. kat. hitközség a végfeloztás küszöbén áll. 1891-ben lett legutóbb a hitközség épülete kijavítva, azóta annak építésben tartására egy kanál mész sem fordított. Maga az épület oly rogyadozóban van, hogy fenntartására lehetetlenség gondolni. — Kincstári és ny. díj adója évek óta szaporodik, nincs a ki fizesse. A hitközség elemedett tanítója mindezt behunyt szemmel nézi, pedig ha az épület romba találna dőlni, őt üthetne az épület legelőbb agyon. A tanító fizetését oly nyomorultul kapja, hogy több ízben alacsonyabb kénytelen 11 tagból álló családját fenntartani. A hívek lelki szükségéről senki sem gondoskodik. Ez év Junius közepe óta meg csak papot sem láttak. Elkeseredésük egyházuk nyomoru állapota felett leírhatatlan. Féltendő, hogy sokan a községben megalakult nazarénus felekezethez csatlakoznak. Mi nagyon könnyen megtörténhetik, mert a mintegy 300 tagból álló hitközség tagjai oly szegények hogy önerejükben egyházi nyomorukon segíteni képtelenek, más pedig az ő bajjukkal mitsem törődik.

* **Az aradi nap epilógja.** A »Debreczeni nyomdász egyesület« nevében G. Szabó Kálmán következő indokolt tiltakozást küldte be hozzánk, melynek tartalmát, méltán megbotráncolt hangulatát és találó visszavágását becsüljük s osztjuk:

»A mult heti »Tipographiában« egy közlemény jelent meg, mely neveltségessé tenni igyekszik a debreczeni nyomdászok azon hazafias kegyeletes tényét, hogy a magyar nemzet aradi vértanui halálának 50 éves gyászos évfordulóján megemlékeztek róluk s összerakott filléreiken megkoszorúztatták az aradi vértanui szobrot. Habár a névtelenség sötét homályába rejtőző cikkirő inkább érdemelne fel nem vevést, mint feleletet, mégis inkább a közönség, mint az ő felvilágosítására megjegyzzük a következőket: Először is mi nem a szabadságot ünnepeltük, hanem a 48-iki törvényekért, ezek közt a sajtószabadságért is küzdött s a nemzet szabadsága védelmében vértanu halált halt aradi izenhárom emlékének áldoztunk kegyelelünkkel. Hogy a munkás sajtó vezetői — szerinte — igazságtalanul rendszabál oztatnak meg, az igaz lehet, de ez nem ronthatja le a tény, hogy sajtószabadság van, — vagy ha cikkirő szerint nincs, legalább volt s hogy volt és van, az azon és sok más ezer hősök érdeme, — an-

nál kevésbbé von le a nemzet vértanui érdeméből, kik a többi közt annak kivívásáért életüket áldozták. Másodszor igenis, sokat köszönhetünk a 48-iki törvénynek mi nyomdászok, mert a nyomtatványok cenzura nélküli kiadhatása tette lehetővé, hogy a magyar nyomda ipar mostani fejlettségét elérhette; e nélkül még nagyon hátra volnánk. — Harmadszor és utoljára kijelentjük mi, kik e kegyeletes tény vezére vagyunk — (sajnos, vannak köztünk oly magyarok is, kik magyar voltukat nem becsülik meg, hogy mi nem szegényeink már említett kegyeletes cselekedetünket, sőt ha igaz a hivatkozott cikk tetele, hogy csak mi ünnepeltük volna meg az ország nyomdászai között, — a miben ketkedünk — az aradi gyásznap 50 éves emlékét, s csak mi róttuk le a kegyelet minden igazi magyart kötelezett adóját: annál inkább büszké vagyunk erre a tettünkre, mert kik lennének hazafias magyar nyomdászok, ha még a debreczeniek is elfelejtenek magyar voltukat? Mert mi büszken valljuk magunkat magyaroknak, szeretjük hazánkat s nemzetünket s mint annak hű fiait, részt veszünk annak örömeiben bujában egyaránt, nem úgy, mint cikkirő, ki nem tudja méltányolni magyar voltát; ki csak jogokat akar a magyar hazától talán idegen léttére, de kötelességeket nem akar ösmerni: s ki bizonyosan nem is magyar, mert ilyen kirohanás önérzetes, igaz a magyar emberből nem is telhetett ki. Negyvenhét érdekelt nevében: G. Szabó Kálmán.

* **Arany János-ünnep a kereskedő ifjaknál.** A kereskedő ifjak tegnap este tartott ülésén elhatározták, hogy folyó hó 21-én Arany János halála évfordulóját megünneplik. Az estély felolvasás s szavalásból áll. Sixty Emil e. y. l. tag ez alkalomra irt ismertetést Arany János életéről, irodalmi működéséről, a melyet az estélyen fog fölolvadni. Az ünnepélyt az önképző kör helyiségében tartják meg.

* **A mikeszécsi bíró szénája.** A mikeszécsi bírónak rendben, azaz hogy hatalmas kazlakba rakva volt a szénája. — Az éjjel azonban tüzi-lárma verte fel a pércsieket, a bíró szénája volt lángokba. Megmenteni természetesen nem lehetett s a körülötte levő takarmányokkal együtt hamuvá égett. A tűz oka valószínűleg gyújtogatás. — A csendőrök nyomozzák a tetteket.

* **A szezon alakjai.** Itt van már az ősz és néhány nap óta olyan hűvös idővel közzöntöttünk, hogy az időjelzések már éjjeli fagyot is jósolnak. S ez a szegény embereknek a legborzalmasabb időszaka, melybe az időjárás vi-zionságai készületlenül találják, rongyos ruhában, biztos kereset nélkül. Jóval súlyosabban sújtja azonban az ilyen időjárás azokat a szerencsétleneket, kiknek fajuk miatt — melyet üldöznek — folyton Isten szabad ege alatt kell tanyazniok. Tán mondanunk sem kell, hogy a cigányokról van szó, kik lépten-nyomon magukra irányítják a hatóság figyelmét. Az elmúlt éjjel is az országon találtak egy cigányasszonyt ki az utszéli árokban feküdt 3 hónapos csecsemőjével. A szerencsétlen asszony, testét csak vékony, szinte átlátszó és rongyos szoknya, meg kabát fődte, bevitték a községbe, hol egy kicsit magához tért, míg a kis csecsemő teljesen meg volt meredve az éjszakai hidegtől. Remélhető azonban, hogy a kis »purdet« is sikerül a jőzivű embereknek — kik oltalmat adtak nekik — életben tartani.

* **Hivatalos intézkedések.** (Történik a váéosi főorvos szobájában.)

Főorvos (olvas): Betegedés történt 320 eset. Ebből halálozás 290... Hm, itt határozatos intézkedések szükségesek. (Papirt ragad s buzgalommal ir.) Így, hiába a hivatal fáradsággal jár. (Csönget.)

Szolga: Parancsoljon Tekintetes Főorvos ur!...

Főorvos: Ezt az irást vigye azonnal a polgármester urhoz.

Szolga: (el.)

Fő orvos: 320 eset, az több mint 300; 290 az kevesebb. Ha 290 járványos beteg meghalt, még mindig él 30. Megkértem a polgármestert, hogy intézkedjék arra nézve, hogy a még élő 30 beteg ártalmatlanná tétessék. A kik a temetést végzik, szintén ebunközandók. A járvány tartamára teljes hatalmat kértem, hogy azt nyilváníthassam járványos betegnek, a kit jónak látok. Majd meglátom aztán, hogy kimer itt Debreczenben rossz közegészségügyi viszonyokról beszélni.

*** Végre van miniszteri döntvény.** Isten a megmondhatója, hányszor vitatkoztak már illetékes fórumaink azon, hogy a «canonica visita»-ban írott «vineam habentes» miképen értelmezendő. Voltak, a kik a szőlőterület s voltak, a kik a termő-szőlőt értették a latin kifejezés alatt. Így esett meg, hogy a kipusztult szőlő-terület után is, a melyben kukorica termett, megkövetelték a lelkész a borjútalékát s így történt meg, hogy a hívek a járulékot megtagadták a czímen, hogy a filoxera kipusztította a szőlőt, nincs termés. Most a miniszter egy ügyből folyólag akképpen döntött, hogy csak a termésre alkalmas szőlő után jár a borilletmény.

*** Cseléd-fogadás.** Egy újvárosi polgártársunkkal történt. Kérde a kocsisztól:

— Te, Jóska, — tudnál egy jó kocsiszt?
— Tudok biz én, ténsuram. A Kérész Miska Kamerádon.
— Megbízható?
— Az ám.
— Nem iszik?
— Nem ám.
— Tud banni a lovakkal?
— Tud am.
— Fél a férnépektől?
— Fel ám.
— No, akkor mondd meg neki, hogy tizenégy nap múlva idejöhet hozzám — a te helyedre.

*** Melyik cellában voltak az aradi vértanúk?** A képviselőház szerdai üléséről szóló tudósításunkban megírtuk Polónyi Géza főlszólalásának azt a részét, amely az aradi nagy gyásznapi történetének egy jellemző epizódjáról szól. A beszédnek erre vonatkozó részét, mely ránk nézve kétfősen érdekes, itt szövegszerűen a gyorsírói följegyzések alapján adjuk közre.

T. Ház, hogy epizódokkal számoljak be; valóban mélyen elszorult a szívünk, — nem a magam tapasztalatairól beszéltek csupán, de a képviselőtársaim botránkoztak meg ezen és itt azt a megkülönböztetést is meg kell tennem, hogy nem ezen oldalról, — a midőn mi ott hazafias, berongós kedélyvel el-el látogattunk az aradi várba. Tán nem méltóztatnak szentimentalizmusnak tekinteni, ha azt mondom, hogy jól esett elzarándokolnunk az azokba a cellákba, a melyekben azok a derek, minden nemzetnek és különösen a magyar nemzetnek méltó tiszteletére számot tartó dicső férfiak (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Utolsó perczeiket élték akkor, a midőn az alkotmányért és szabadságért életüket kényszerültek feláldozni. Keresve kerestük, hogy talán abban az aradi várban legalább egy-egy cellában lesz egy emfektábla vagy egy szam a mely elvezet bennünket Leiningennék szobájába és a többi tábornokok szobájába; vagy legalább meg tudják mutatni, hogy hol voltak azok a nevezetes férfiak, a kik a nemzetért és hazáért éltek és haltak. És t. Ház, olyan katonatisztekéről, a kik már öt év óta vannak az aradi várban, azt a fölvilágosítást nyertem, hogy talán a temesvári Baubtheilungban kaphatnak erre fölvilágosítást, de Aradon nem tudják megmutatni, hogy hol, melyik cellában, mely tábornok tartózkodott?

Ezek csekély dolgok, úgy látszik, pedig nagyon nagy jelentőségűek. Ahhoz a kibéküléshez, mélyen t. honvédelmi miniszter ur, a melyet én őszintén óhajtok a nemzet és kotonás királynak érdekében, szükséges az,

hogy az engesztelésnek nagy és nem ritkan nehéz utjan találjuk meg az érintkezési pontokat is.

*** Rövid hírek.** Szerencsétlen ség. Körösty Géza hadnagy és Banó Lehel tiszthelyettes tegnapelőtt oly szerencsétlenül estek le a lóról, hogy Bánó láb és kulcsfont törést és agyrazkodást szenvedett. A két katonai állapota komoly aggodalomra ad okot. — (Vargha Ottó ügye.) Vargha Ottó felség sértéssel vádolt tanárt a kultuszminiszter felmentette. Áthelyezte azonban az I. ker. főgymnasiumhoz. (Az angol társalkodó kor.) Ma este 7 ó. lesz az angol kör teaestélye Csiky Lajos ur skóczai elményeit fogja elbeszélni. Sebesy B. Vilmos ur szaval, dr. Gúth József fölvilágosítást, Komlóssy titkár pedig könyved modorban szabad előadást tart. Roth-cnech Jenő Bécsbe költözvén, a pénztárnoki teendőket vezetésére László Albert ur keretelt fel.

*** Beteg lett a mezőn.** Pohl Zsigmond a városba iparkodott az éjjel. Az ispotály-lapson azonban nagyon rosszul lett s nem tudott tovább menni. Jajgatásait meghaflofta az arra járó rendőr járőrség s bezsallítottta az eszméletlen állapotban levő embert a kórházba.

*** Esik.** Ködös, horongós őszi nap... Ugy néha rá jövünk arra, hogy a poéták is érnek valamit. Lám ez a nedves, esős, októberi nap eszünkbe juttatta a nagy poeta versét. Hideg, unalmas és kellemetlen biz ez a csunya október. A legrendezettebb viszony embernek is adósságot juttat az eszébe. Egy kényeszerű penitencia valóságos vezeklés, a mely megszáll, gyötör, hiába is szabadulnánk tőle. Es bár akut a fölöttök okvetlen kiváltásának kérése, mégis vérező szívvel, ezer aggodalom daczára is azt kívánják, hogy minél hamarabb jöjjön az igazi tél s kergesse el ezeket az erős sáros, ködös napokat. A téli-kabát kérdést pedig majd megoldják valahogy.

*** Vasuton czímen Mocsáry Miklós munkatársunk,** kitől Walter Ferencz néven is jelennek meg közlemények, elbeszélő kötetet adott ki, melyet ismertetünk meg. Mocsáry Miklós eddig több munkát adott ki, melyből a komoly és vig elem váltakozott. Köteteit a kritika elismeréssel fogadta. Mostani művéhez Kónya Ákos tb. tanácsos főszerkesztő irt előszót. Mai számunkban mutatóvnyit hozunk belőle. A kötet díszes kiállítású. Ára 1 korona. Ajánljuk olvasóink b. figyelmébe.

*** Hier!** Pár nappal ezelőtt katonai szemle volt városunkban a 39-ik gyalogezred tartalékos katonái fölött. A névsor olvasáskor egy vaggongyári munkás Takács Miklós j e l e n ! -nel jelentkezett h i e r ! helyett. A szegény munkást egy kapitány — ha jól tudjuk Zarsich nevű — 5 napi szigorú fogsággal büntette e nagy vétékért. Takács Miklós kitöltötte a büntetést s akkor igazolványt kért arról, hogy a katonai börtönben volt, mert a vaggongyárban hatvanperc távollétet is igazolni kell, ha csak nem akarja elveszteni állását. Az igazolványt megtagadták tőle azzal: Mondja meg a gazdájának, (ez a magyar állam) hogy olyan bünt követett el, a melyért így kellett lakolnia!

Szemtanuk állítása szerint ugyanezért a bűnért egy tartalékos p o f o n ü t ö t t az illető kapitány.

Történt pedig ez a legmegyarabb városban: Debreczenben, a törvény, jog és igazság s a nemzeti aspirációk ugynevezett teljesezése idején. Birkatürelmü magyar nép, meddig leszel még hajlandó elszenvadni mindend lealázást, minden gyalázatot?...

*** A Fröbel egyesület gyűlése.** A debreczeni Fröbel egyesület elnöksége a tagokhoz a következő meghívót intézte. A debreczeni Fröbel gyermekkeet egyesület alapító, rendező, pártoló és választmányi tagjait az egyesületnek 1899 október 22-én délelőtti 11 órakor saját helyiségében (Piacz u. 9. sz. a.) tartandó közgyűlésére ez uton meghívja az elnök.

*** Gyászhir.** Steinhach Antal királyi tanácsos, Torontálvarmegye tanfelügyelője okt. 12-ikén 63 éves korában Nagybecskerekben elhunyt.

*** Meglopott gazda.** Kovács Ferencz, pacsirta-utczai lakost ugyancsak megréfta valamelyik titkos jóakarója. Mig ő künn a tanján foglalatoskodott szorgos dolgaival üresen hagyott házába behatolt az ismeretlen firma s 170 frt készpénzt és egy arany gyűrűt elloptott. Csak akkor vette észre megkárosítását, mikor hazatért. Jelentést tett a rendőrségnek szemru esete felől s most nyomozzák a tetteit.

*** Magyar ember találmánya.** Évezredek óta foglalkoztatja a kutató emberi elmét a repülés problémájának megoldása, ujabban pedig a léghajónak kormányozhatóvá tétele. A kérdés sikeres megoldását tüzte ki feladatául egy idegenbe szakadt magyar ember is és mint írják, hosszas kísérletek után sikerült is neki a kormányozható léghajót létesíteni. A feltaláló magyar ember Berdán Mihály már 10 év óta lakik Bukarestben mint ács — Az általa feltalált léghajó igen egyszerű de annal gyakorlatiasabb készült, s ép a találmány egyszerűsége az, mely életre való ságot mintegy biztosítja. — A léghajó szivar alakú, s a léggömb rész a cselnakrészzel szilárd összeköttetésben van. Az építéshez könnyű szilárd fat használt. A léghajónak hatsó és két oldalrészben íjsajatságos szárnyas kerek alakalmazták, melyek a mellett, hogy a hajónak bizonyos irányban való mozgását lehetővé teszik, kelő ellenállással is felruházzák a hajót a légáramlatokkal szemben. A kik Berdán magyarazatait baliották s kísérleteit látták, azok mind biznak a találmányban. — A feltaláló támogatásért a román kormányhoz folyamodott, ez azonban az első használható minta bemutatását követeli az anyagi támogatás megadása előtt. Mivel pedig Berdánnak a szükséges csekély pénze nincs meg (mindössze 1000 frank volna szükséges az első modell elkészítéséhez) most hírlapi uton fordul a tehetősebb emberekhez és a tudomány minden barátjához, hogy a szükséges pénzt kölcsönképen bocsássák rendelkezésére. Ha a találmánynak nem lenne is meg a kellő sikere, akkor is kötelezi magát a kölcsön visszafizetésére.

*** Katonazene.** A Magyar Király kávéházban, ma szombaton a 39. gyalogezred zenekara hangversenyez. Az érdekes program 7-ik pontja bizonyára nagy tetszést fog aratni. Ez egy heber dal a »Kol Nidre« Halévytől, a melyet csak nagy ritkán lehet hallani. Sorrendben a következő zenedarabokat fogják előadni:

1. Nyitány »Prometheus« operából Beethovenétől. 2. »Az én álmom« keringő Waldteuffeltől. 3. »Abrand« »Carmen« operából Bizettől. 4. »Mindig lejjebb« polka frangeis Ludwigtól. 5. Nyitány. »Oberon« operához Webertől. 6. »Valódi bécsies« dalok 2 kürtre Zichrertől. 7. »Kol Nidre« Chant hebräique Halévytől. 8. »Csubajj! itt vannak a lányok« keringő Lorenztől. 9. »Budapesti élet«, egyveleg Rosenzweigtől. 10. »Katonák kedvence« polk. fr. Krausétól. 11. »Magyar ábránd« Bachtól. 12. »Tick-Tack« Strausstól.

Belépti-díj nincs. Figyelmes kiszolgálást bizt sítván, számos látogatást kér — Erős Jakab, kávé.

*** Talált holttest.** A katonai barrak mellett a Nyulasou gyakorlatozó honvédek egy ismeretlen, középkori férfi holttestére bukkantak. A holttestet a kórházba szállították. A rendőrség vizsgálatot indított.

*** Egy pénztárosné,** a ki könyvelni is tud, az »Erzsebet« malomban felvérték. Ajánlatok íj. Schwarz Vilmos urhoz (Keiner és Schwarz czég) intézendők.

Erdékes megjelenés az, melyet az ipar terén megfigyelhetni, hogy a közönség egy új szernak a jóságát azonnal a valódi értékben megismerni és annak szájról-szájra való ajánlásával a legnagyobb elterjedést szerzi, a milyent reklámmal sohasem lehetne elérni. Találó példa erre a Kosmis új száj- és fogviz, a mely feltalálásának rövid ideje óta majdnem az egész világon elterjedésre talált, s most már olyan keletnek örvend, hogy a gyár annak készítését alig győzi. Tényleg a »Kosmis« a fogakon észlelhető kitűnő hatása és a kiválóan üdítő jelensége miatt, minden más száj- és fogszert fölülmul.

Az osztályorsjáték, a banküzletnél régóta meggyökerezett egész sor elfogultságot szüntetett meg. Hiszen a nagy közönségnek igazában csak most volt rá alkalma, hogy az üzletnek ezzel a nemevel is megismerkedjék és meggyőződjék róla, hogy a bankár is, a kit az osztályorsjáték különben főeljárásitónak nevez, a legszigorubb lekiismeretességgel vizsgálja az üzleteit. Az ismeretessé lett nagy főeljárások közt L u k á c s V i l m o s (V. Fűrdő-utca 10.) csakhamar a legnépszerűbb lett. Abszolút megbízhatósága és üzleti előzenyessége a régi jeles sorsolási szakembert a közönséggel is megkedveltették, úgy hogy az ő főeljárásitó üzletéből való osztályorsjegyeknek bizonyos nimbusuk van. Lukács Vilmosfele osztályorsjegyeket keresnek azok, kik az osztályorsjegyeknek nyerő valószínűségét fokozni akarják. Most is nagy lesz a kelendőségük, hogy piacra kerülnek az V. osztályorsjáték első osztályának sorsjegyei. Az új sorsjáték nagyérdemű játéktérre ezúttal is ötvenezer nyeresémet biztosít a sorsjegyek tulajdonosainak s e nyeresemények között egész sor olyan van, a mely a szó szoros értelmében vagyonos emberre teszi a megnyerőjét.

Színház.

Csók.

Csütörtökön este hirtelen műsor változás állott be. Kiss Irén betegsége miatt elmaradt a Házi béke premijere, helyette Dócy L. Csókja ment, rögzőzött előadásban. A szereplők közül kiváltak Halmay Margit, Szabó Irma, Fáy Flóra, Szacsavay és Tóth Elek.

A Vasgyáros

pótolta a »Házi béke« tegnapi estére — Okt. 13. — hirdettet második előadását. A mily sajnós az ok, mely e változást szülte; a debreceni közönség egyik méltó kedveltjének, Kiss Irénnek általános részvételtől kísért betegsége — oly elismerést érdemel derék társulatunk, hogy a hirteleni pótlásokat is, ha csak egy kis ideje van, oly művészi magaslatra tudja emelni, mint a tegnapi előadást.

Igaz, hogy a gárda legjelesebbjei mentek esatába. Komjáthy, Fáy Flóra művészi játéka egészen elragadta a közönséget s Derblay és Claire jelenetei alatt még a légyzugást is meg lehetett volna hallani. Velők osztokodott a babérokon Komjáthy né Athenaisnek, a gögös, szivtelen, gyűlölködő és bosszualó nő eme prototypusának személyesítője, Tánay Bligny herceg szerepében rendkívül elegáns volt, de azt hisszük, tulságosan kiélesíti ezt a szerepet. Hiszen belseje visszataszító, de külsőjében kell valami kellemnek lenni, mert mivel kötötte volna le különben Claire finom izlését? — Kitűnők voltak szerepeikben Fenyéri, Szabó Irma, F. Csigaházy Etel és teljes elismerés illeti Tóth Eleket és Szathmáryt is. Egy szóval olyan drámai előadást élvezett végig a nagyon szép számú közönség, a minő a debreceni színpad nívójához illik s a műsor változásban kellemetlen csalódást nem érzett kivált az a rész, amely a komoly tanítóránny, társadalmi színműveket érdemök szerint méltatni tudja, még az újdonság ingerével szemben is. Hogy a szereptudásban itt-ott egyenetlenség mutatkozott, ezt az adott viszony — a hirteleni kényszerítő darabsere megmagyarázza s alig lehet az illető szereplők rovására írni. (L. M.)

Perényi Margit első fellépte. — A jövő hét színházi eseménye Perényi Margit első fellépte lesz. Planquet végtelenül bájos operetjében a Varázsgyűrűben lesz alkalmunk először hallani a kisasszonyt. Második este az örökszép Lili című szerepét játssza el. A színházi közönség nagy várakozással néz a fellépés elé. Előre is megjósoljuk, hogy Perényi kizasszony minden várakozásnak meg fog felelni s a mint kedvence volt a finom izlésű kolozsvári közönségnek, ép úgy kedvence lesz a debreczeni színházi közönségnek is. Szerződtetésével különben az operette soubrette szerepkör kitűnően be van töltve.

Kik mennek a kongresszusra? Az országos színészegyesület e hó 23, 24 és 25-én tartja nagygyűlését. A gyűlésre a vidék minden színtársulata küld 2—3 képviselőt, kik azután közösen állapítanak meg egy és más a színészet körébe tartozó elvi jelenőségű határozatot.

A debreczeni színtársulat tagjai tegnapelőtt választották meg kongresszusi képviselőiket. Nagy volt az élénkség a Kossuth utcái Thália templomban. A nép, a felséges nép (már t. i. a kar urai és hölgyei) roppant büszkén vonult a szavazó urna elé, tudva azt, hogy számarányánál fogva ő képviseli a hatalmat. Összeszámították a szavazó cédulákat, a mikor is kitűnt, hogy kongresszusi képviselőnek nagy szótöbbséggel K a r a c s Imre és M a k r a y Denes választották meg.

Egy szavazatot kapott R u b o s Árpád! Hát ez nem sok! Rubi azonban nagyon megörült neki.

— Bizonyosan valamelyik hölgy szavazott reám — hirdette nemes büszkeséggel! Az elnök azonban csupa kíváncsiságból vizsgálni kezdte a szavazó cédulát. — Egyik hölgy, a kihez Rubos mostanában verseket szokott írni, rapillantott s hirtelen felkiáltott:

— Je! hisz ez a Rubi írása! Ismerem nagyon jól!

— Akkor hát Rubi magára szavazott — konstataták egyhangulag.

A »Traviata« nálunk. Verdi hatalmas operája a tévedt nő (La traviata) Penteeken október 20-án kerül színre nálunk. Évezetes színházi est lesz ez, részl vesznek benne az énekes személyzetnek kiválóbb tagjai. A többi szerepeket B ö d i Ella, F. K á l l a y Lujza K a r a c s Imre, F e r e n c z y József és R u b o s Árpád éneklék. A szereplők különben már jórészt elkészültek énekszámikkal, a mennyiben a tanulást már M.-Szegeden megkezdették.

Operette premijerek. A Görög rab-szolgán kívül, mely valószínűleg a szezon kassza darabja lesz, több operettét mutat be rövid pár hét alatt Komjáthy János. Színre kerül a Bibliás asszony, melynek egyik kuplóját, a »Cérnászal kuplét« egész országban ismerik. Utána jön a Báránykák című operette, melynek a budapesti Magyar Színházban nagy sikere volt.

Komjáthy és az ifjusági előadások. A debreczeni színház igazgatója — mint már megírtuk — nemes eszmét fog a jelen szezonban megvalósítani. Havonként egyszer, Szerdán ifjusági előadást rendez, melyet a debreczeni iskolák növendékei díjtalanul hallgatnak végig. A városi tanács — mint értesülünk, kész örömmel fogadta Komjáthy János szép tervét s megengedte, hogy a szerdai előadásokat délután 2 vagy 3 órától kezdve megtarthassa. Először Bank-bán kerül színre a czimszerepben Komjáthyval, Gertrudis Komjáthy né lesz, kinek e szerep klasszikus alakítása. Petur bánt Fenyéri, Tiborcot Sziklay játsza. Melinda szerepe Halmay Margit kezében lesz. Érdeklődéssel várjuk az első előadást — s annak idején be fogunk róla számolni.

Kecskemét és a kritika. A győri »Színház« írja:

Nem valami nagyon rajonghatnak a kecskemétiak Micsey igazgatóért, mert az egyik ottani tekintélyes lap a »Színházi kritika« rovat alatt üres hézagot hagy. Az érdekekben gazdag és mindenki által becsült Csó-

ka igazgatónak járó elégtételhez ez az első lépés.

Színházi műsor.

Szombaton, október 14-én »C« bérletben »III. Richárd« történelmi drama. Irta Shakespeare.

Vasárnap két előadás, délután 3 órakor félhelyárakkal: Hamupipőke. Tündérrege zenével, 6 képben. Irta: Vécsey Leó; este 7 és fél órakor bérletszűnetben; Az asszony verve jó. Eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban. Irta Lukácsy Sándor.

Hétfőn A varázsgyűrű, operette, Perényi Margit első fellépte.

Kedden Lili, énekes vigjáték. Perényi Margit második fellépte.

Szerdán A házi béke, vigjáték 3 felvonásban (Eloször.)

Csütörtökön A házi béke, vigjáték 3 felvonásban, másodsor.

Penteeken Traviata opera. Bódi Ella felléptével.

Szombaton Traviata opera másodsor.

Vasárnap két előadás. Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal a »Vigéczek«, énekes bohózat 3 felvonásban. Este fél nyolczkor rendez helyárakkal »Aranylakodalom« történelmi látványos szimű 8 képben.

Elveszett!?

Az ufjukori mulasztások a későbbi években nagyon megboszoszadják magukat, de elegendő akaraterővel részben ismét jóra fordíthatók. Elhanyagolt és ennek következtében romlásnak induló fogak, példászerűen még nem veszték el teljesen, ha Kosmin-szájvizzel rendszeresen kezeltetnek, mert ez fertőtlenítő erejével a romlott fogakat megmenti a további pusztulástól. Ezen az alapon a KOSMIN a hasonló készítmények felett előnyvel bír és immár a családok általánosan használják is.

Egy palác 1 frt, sokáig eltar, kapható gyógyszerárakban, jobb drogua- és illatszert üzletekben. Vezérképviselet: E. S. Kriwan Bécs IX. Müllnergasse C. — Nagybani raktár Budapesten Török Józsefnél.

KÖZGAZDASÁG.

Földmives embernek a tőzsde nem való. A fővárosi kereskedői köreben élenk kommentálás tárgyát képezi a budapesti tőzsdébiróság egy ítélete, mely a gazdaközönség széles rétegeiben elharapódzott börzejátékot a lehetőség szerint megszorítja s a földmives parasztnak egyszerűen lehetetlenné teszi a tőzsdén való játszást. — A budapesti tőzsde bíróság előtt ugyanis Dr. Tolnay Lipót ügyvéd, B. József budapesti nagy bizományi czég képviseletében 23.000 mm. határidős rozs és buza üzlet után felmerült 5700 frt. tőzsdei differenzia iránt indított keresetet K. Sándor nagyletai paraszt földmives ellen. — Habár a kötelevek szabályszerűen voltak kiállítva és a tőzsdei lebonyolítás a czég részéről teljesen korrekt volt, és jöllehet, — a mit a tőzsdébiróság külön is kiemel, — a budapesti czég teljesen jóhiszeműen járt el: a tőzsdébiróság által kifejtett védekezésnek és feltétlenül elutasította a felperesi czéget keresetével. Az indokolás azon álláspontra helyezkedik, hogy egy földmives paraszt embernek sem értelmisége, sem magányos viszonyai nem oly azok, hogy vele tőzsdeügyletet szabadd legyen kötni, de a tőzsdébiróság, azonkívül következetesen tavol akarja magát tartani a nem hivatalos egyéneket, kiknek a tőzdejáték nem való. — Az ítéletet, melyet Geiger tanácsos elnöklete alatt Ullman, Székely, Hoffmann és Simon tanácsosokból álló tanács hozott, nagy közönség jelenlétében hirdették ki.

Puskaművesek a miniszternél. A puskaműves iparosok küldöttsége Koncz Károly veze-

tése a
Oit el
i'öber
is dol
iparos
a min
tesse
küldöt
vizsgá
nyer,
azt, h

C
nyert.
azt sze
nünket.
K
K
hány e
azt ak
vá
frtot. 2
olasz v
küldeni
Sz
500 kor
lán nem
honnan
Erzsébet
kal jobb
gimnazi
Termész
urat me
van vén
G.
tök. 5.
tudjuk.

BUDAPEST

N
A,
az ősz
Női ru
Női po
Pongis
Merveil
Taffet
Fekete
Sprága
Brüssel
Tapestr
Nyírott
Szobasz

tése alatt a honvédelmi miniszternél jert. Ott elpanaszolta a küldöttség, hogy az utóbbi időben a katonai puskművesek magánosoknak is dolgoznak, mi által a polgári puskműves iparosokat rendkívül megkárosítják. Kérik tehát a minisztert, hogy e visszas állapotokat szüntesse meg. Fejérváry miniszter megígérte a küldöttségnek, hogy panaszukat meg fogja vizsgálni s a mennyiben sérelmük beigazolást nyer, a katonai puskműveseknek megtiltja azt, hogy magánosok részére is dolgozzanak.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. K. Miskolcz. Köszönet a küldeményért. Jönni fog! Ohaját teljesítettük, csak azt szeretnénk, ha gyakran keresne fel bennünket, Kollegális üdvözlöt.

Kiváncsi. Level.

K. G. Helyben. Hogy Sziklai Miklós hány éves, nem tudjuk, de hogy szereti a sört azt akár be is tudjuk bizonyítani.

V... a S... a. Sorsjegye nyert 20 frtot. 2. Nem — mert görögkeleti, 3. Salvini olasz volt és az is marad. Fizetetlen levelet küldeni illetlenség.

Szabó Elek Helyben. Egyik sorsjegye 500 koronát nyert. 2. Szerelmes levelet számlán nem szokás írni, 3. Hogy ez a szó »Csap« honnan ered, nem tudjuk. Azt talán az az Erzsébet nevű nemző (ha tetszik genius) sokkal jobban tudja, mert ő most végzi a leány-gimnáziumot. 4. Menjen maga kis huaczut. Természetes, hogy becsületsértés ha egy öreg urat megállítunk ezzel a kérdéssel — hogy van vén gésa?

G. Sándor. Hülyeségek! Nem közölhetők. 5. Mit jelent e szó leksi — nem tudjuk.

Divatos
női ruha szövetek,
selymek,
női ruha flanellek,
cosmanosi mosó velezek,
Himalaya téli kendők,
olcsó szabott áron kaphatók

Szabó Lajos Fiai cég
Debreczen.

Hirdetmény.

A
Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank
a könyvbetétek után
folyó évi október hó 10-től
kezdődőleg további intézkedésig
(5%) öt százalékot fizet.
Az igazgatóság.

LOHAGS VILMOS
szabó
OSZTÁLYSORSJÁTEK
legismertebb és legnépszerűbb
főelárusítója
Budapest, V. ker., Fürdő-utca 10. szám.

Eddig felülmulhatatlan!
Maager Vilmos-féle
valódi, tisztított
májolaj
törvényileg védett csomagolásban
MAAGER VILMOSTÓL
BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker., Heumarkt 3., valamint az osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszerárában. **DEBRECZENBEN: Toth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil** gyógyszerészek, **Rickl József Zelmós, Csanak József** fő-zerkereskedő uraknál.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:
Maager Vilmos Bécs,
III/3., Heumarkt 3.
Utánzások törvényileg üldöztetnek.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palaczk az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva

Női- és gyermek felöltők nagyraktára. Női ruhák saját műhelyemben legizlésebben készíttetnek.

<p>A „Kék Csillag“ áruház az őszi idényre a következő árat jegyzi:</p> <p>Női ruhaszövetek 12 krtól 4 frtig Női posztók . . . 25 krtól 2.50-ig Pongis selymek 40 krtól 1.50-ig Merveilleux (sima) . . 1 frt 10 kr. Taffet glacé „ . . . 1 frt 38 kr. Fekete selymek nagyválasztékban. Spárga szőnyegek . . . 18 krtól Brüssel 98 krtól Tapestry 1 frt 20 kr. Nyírott 1 frt 90 kr. Szobaszőnyegek 2 frt 35 krtól 10 frtig.</p>	<p>A „Kék Csillag“ női dival, vászon, fehérnemű és szőnyeg áruház Főpiacz, Kistemplommal szemben. Az elismert legjutányosabb bevásárlási forrás. A családoknak valósággal nélkülözhetlen.</p>	<p>A „Kék Csillag“ a gyapju és selyem folytonos ár-emelkedését nem használja ki, sőt a régi olcsó árakban árusít, mit azért tehetünk, mert óriási tömeg árukat vettünk meg a régi árakban a külföldi piacokon.</p> <p>Férfi gallérok . . . darabja 12 kr. Kézelők párja 25 kr. Ingek (fehér) . . . 1 frttől feljebb. „ színes . . . 50 krtól feljebb.</p> <p>Szolid pontos kiszolgálásért kezeskedünk tisztelettel</p> <p style="text-align: center;">Wallerstein Fülöp Fiai</p>
--	--	--

Szolid és pontos kiszolgálás.

Szabott áruk.

HALMÁGYI SÁMUEL

női és gyermek felöltők

legnagyobb áruháza

DEBRECZEN, főter, a főpostával szemben.

==== Fióktelep : **Nyiregyháza.** ====

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a közeledő **őszi** és **téli idényre** áruházamat a legújabb és legmodernebb divat darabokkal láttam el. Megszereztem mindazon divattermékeket, melyeket a külföld e téren produkál és a legnagyobb választékban tartom raktáron :

Paletokat, Bundákat, Kabátokat, hosszú és fél **Rádákat,** **Karmantyukat, Sapkákat, Boa** és **Gallérokat,** mindennemű **Gyermek felöltőket** és különösen dus készlet **Szörmeárúokban,** a legfinomabb válfajig, mindent a legizlésebb kivitelben.

Minél számosabb látogatást esdve, vagyok

kiváló tisztelettel

Halmágyi Sámuel.

„Párisi Divat“ áruházban

női felöltő és kalap újdonságok nagy választékban érkeztek.

 Olcsó szabott árak!

Női és gyermek
díszített kalapok.

BÓZSA LAJOS

Olcsóságról és jóízletről hírneves
magnagyobbitott

Blouszok,
Gyermek Ruhák.

női felöltő és női kalap áruháza

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Budapest, Bécs elsőrendű üzleteiben föl nem található választékban kaphatók a téli idény

 legszebb újdonságai:

Női és Gyermek Felöltők, Leány kabátkák, Szörme
gallérok, Téli Paletok, Selyem Plüsch kabátok
a legfinomabbtól a legolcsóbb kivitelig.

Nagyérdemű vevőim óhajára és a gyorsabb kiszolgálás kedvéért
1899. okt. hó 1-től minden a legolcsóbb szabott áron lesz elárusítva.

Szörme
különlegességek.

Színházi
Küpenyek.

IRODALOM.

A kenyér.*

-- Jelenetek --

Irta: **Mocsáry Miklós.**

Ö.
A férj.
Mama.
Lizette.

(Színhely: egy elegánsan berendezett ebédlő, háromra terített asztallal, az egyik teríték üres)

Férj: (hust eszik, elveszi a kenyeret, vág belőle, majd visszateszi a helyére.)

Ö (összezsapja a kezét): Az Istenért, Raoul, a kenyeret felfordítva tetted vissza!

Férj (mosolyog): És aztán...

Ö (ijedten): Nem sejtet, milyen szerencsétlenséget idéztél elő vele?

Férj: Én?

Ö: Hat persze! Azt se tudod, hogy a felfordított kenyér v e s z e k e d é s t j e l e n t ?

Férj (még mindig mosolyog): Lári-fári. Én nem hiszek a babonának. Azonban, ha úgy tetszik... (a kenyér után nyúl).

Ö: Már késő. Oh Istenem, hogy lehet valaki ilyen könnyelmű!

(Behozzák a tésztát. A férj vesz belőle. Ö nem s felrehúzódva duzzog.)

Férj: (jóízűen eszik s újra elveszi a kenyeret, de szórakozottságból m e g i n t a háttára fordulva teszi vissza.)

Ö (visszafordul és látja ezt): Raoul!

Férj (jókedvűen): Tetszik?

Ö: Nekem tetszik? Nem igaz, de lehet, hogy Ö n n e k t e t s z i k . (Ledobja az asztal-kendőt.)

Férj (meglepetve): Mi az? Mit csináltam!

Ö: És még tettei is magát! No, uram, ilyen aljasságra nem hittem volna, hogy képes legyen.

Férj (miadjobban csodálkozva): De bocsáss meg, én ebből eddig egy szót sem értek!

Ö (beledühödve): Nem is szükséges, hogy értsél! — Már megsokaltam, mit velem eikövelsz: Ma egy fölönfüggőt tagadsz meg...

Férj (közbevág): De hisz megkaptad másnap!

Ö: Mért nem elébb? H o l n a p már engem tagadsz ki! Azt hiszed, hogy a feleséged csak arra való, hogy vele paczkálni lehessen?

Férj (tréfásan véve a dolgot): Én? a világért sem; sőt ellenkezőleg.

Ö, Tudom, apró szeszélyeitek kielégítését, gondold! Nemde? (Két tányért dob le.) És én még hittem neki! (Sír.)

Férj (egy pohár bort hajt fel): Csillapodj édesem. Kár volt a két tányért eltörni, mert ezután nem telik ujat beszerezni be a ház artás pénzéből.

Ö: Azt akarod ezzel mondani, hogy én pazarlom a háztartás pénzemet? Persze, jobb szeretnéd, ha azt elkártyázhatnád, elkorcsmazhatnád, és... míg mi (zokogni kezd) otthon, nélkülöző nejed és éhező gyermekeid hasztalan várunk rád.

Férj (fölkelt): Nincsenek gyermekeink, nem még hogy éheznének.

Ö: ebben is te vagy a hibás. Mért nincsenek?

Férj: Hmm!

Ö (Rákiált): Ham! (Fel és alájárkál.) Oh én buta, én ostoba, lehangyom magamat így főzni. (Felkapja férje palczáját és a tükörnek tart.) No most...

Férj (ijedten odaugrik és megkapja a kezét, úgy, hogy Ö a fájdalomtól felkiált).

Ö: Mit, még bantalmazni is mer? Tudja, hogy mit vétett ezzel ellenemben? Bocsásson el!

Férj (megfogja a kezét és megakarja csókolni.): De én nem engedhetem. Tudod, a tükör. Azután nem is tudom, hogy mi a bajod?

Ö (kiszakítja magát): De én tudom, s itt a felvilágosítás, (arczul üti. — Felkapja a köpenyét és kalapját és rohan kifelé.): Most pedig megyek és elbeszélék mindent a mamának.

Férj (elcsukja az ajtót s a kulcsot magához veszi.): Nem engedhetem az utcára ebben a felzúgult állapotban, még valami baja esnék, (félre): Szegény asszony. Már régebben észrevettem, hogy nincs rendében nála a felső emeleten, de most megyek már az orvosért... (Lopózik az ajtó felé.) (A cseléd dörömbözik az ajtón.)

Ö: Mi az, mit akarnak?
Cseléd (kint): Kávét hoztam!
Ö (dühösen a férjhez): Majd adok én neked kávét!

Férj (felcsukja az ajtót s Lizettet beereszti) Jó, majd ő küldöm el az orvosért. Lizette (leteszi a kávét s tart kifelé.)

Ö (félrevonja): Lizette, rögtön elmegy Rue de la Sorbonne 20, II e. 12, alá és kéred Maitre F o u r g é t ügyvéd urat hozzam.

Férj (megfogja Lizette karját s magához vonja): Te, Lizette! A nagysága beteg, elmegy Boulevarde Madlaine 38. I. em. 8. alá s kéred Lewche orvos urat.

Ö (magához rántja): Lizette! Mond meg az ügyvéd urnak, hogy hozza magával irromanytáskáját is. (félre): Ugy ünnepélyesebb!

Férj (másik karjánál maga felé vonja): Te Lizette! Mond meg az orvos urnak, hozza el magával orvosi műszereit, a késeket, fűrészt. Érted?! (félre): Majd megijed s lecsillapul kis-é.

Ö és a Férj (mindketten egyszerre ráncigálni kezdik s hangosan kiáltanak): Hozzon segédet... Jöjjön el egy ápolóval!

Lizi (kiszakítja magát): De nagysága, de nagyság s ur! (megtapogatja a karját): Még megvan; azt hittem, kirángattak már. (félre) Egyik azt mondja, hogy menjek az orvoshoz, a másik, hogy az ügyvédhez. És e kettő fél-mértföldnyire lakik egymástól, legjobb lesz, ha felkeresem az öreg nagyságát és az csak itt van a közelben.

(Indul es megtapogatja a karját): F á j, Ist' uc-cse, fáj

Férj és Ö (utánna kiáltnak): Az orvos! az ügyvéd!

Lizette: (f-jcsóválva) Micsoda nap! (el). (Egymásnak hátra fordítva leülnek, majd a férj felkel, az asztalhoz megy és kávét iszik).

Férj: Milyen asszony! Milyen nő!
Ö (dühösen): Milyen férfi. Milyen férj!
Férj: Jöjjön csak az orvos...
Ö: Ha eljön az ügyvéd... (Mindketten sebesen járni kezdenek és az asztal végénél összejönnek.)

Ö: Tudja meg, hogy valunk!
Férj: Tetszik?
Ö (kiált): Elvalunk, halja!

Férj: (megragadja a kezét): Maga beteg édes...
Ö: Ne gunyolódjék. (Szemét ráveti az üres terítékre s felkiált): a mama?

Férj: A mama!
Ö: Szegény, elfeledkeztünk róla, még ma nem ebédelt!

Férj: Az igaz! Menj ki, édes, s gondoskodjál etelről, az esetre, ha még nem evett volna s eljönne.

Ö: (indul de visszatér:) Menjek, ne menjek? Ha megyek, még az hiszi, hogy ki akarok békülni vele és... én inkább meghalok! — (Leül).

Férj: (lapot olvas). (Kopognak, erre mindketten az ajtónak rohannak, de előbb dühösen mérik végig egymást).

Ö: Ügyvéd ur: Valni...
Férj: Doktor ur. Beteg... (Az ajtó megnyílik s belép a mama)

Ö és Férj (visszalépnek): A mama!
Mama: Igen, én vagyok. (Megcsókolja őket.) Iszonyu éhes vagyok, adjatok valamit enni!

Ö: Rögtön: megyek és hozom (el).
Mama: De mi ez, zavarodottak voltatok, amikor beléptem, tán csak nem történt közte-

tek valami?

Férj: Nem... azaz igen. Tudja édes mama, Mathilde...
Ö: (visszajön a levessel): Édes anyám, e házból rögtön távoznunk kell, Tudod édes mama, Raoul... (leveti magát a pamlagra és sir).

Férj: (idegesen tovább olvas).
Mama: De az Istenért, mi bajotok?
Ö és Férj (egyszerre): Megütött... boszantott... ez kiállhatatlan állapot, nem lehet már tovább tűrni.

Férj (felveszi a köpenyt): De megyek már az orvoshoz...
Ö (kalapot tesz fel): Rohanok az ügyvédhez.

Lizette (belép): az ügyvéd ur elutazott [A férjhez]: Az orvos ur betegnél van. (félre): Ez nem igaz ugyan, de jobb ha hiszik, látom, ugy sincs rendben náluk valami. (El.)

Mama (jóízűen eszik és a kenyér után nyúl): Édes gyermekeim, min is vesztetek össze?
Férj: Én igazán nem tudom... Mathilde egyszerre olyan különös volt. (a mamához): Nem vetted észre rajta, hogy (a fejére mutat.)

Ö: Raoul a kenyerét elvette és...
Férj (odafigyél): A kenyér?

Mama (a kenyeret rendesen tette vissza): Mi bajotok volt a kenyérral, talán nem jó?
Ö: Látja ezt s megcsókolja a mamát: oh, édes anyuskám, de hogy nem jó, kitűnő.

Férj: Ez igaz, haljuk tovább...
Ö (mosolyog): Drága anyám, adjja meg az ég, hogy visszatette a kenyeret!

Mama és Férj: Ebben nincs semmi különös, vissza kellett tennie, ha csak nem akart kezében tartani.

Ö: De Raoul felfordítva tette vissza a kenyeret, ez pedig tudod...
Férj és Mama: Iha! Tudom, ez pedig azt jelenti, hogy veszekedés...

Ö: Igen! (A férj hozzá közeledik és megcsókolja. De Raoul (engedi.)
Férj: Eszerint már nem haragszol?
Ö: Nem is haragudtam, hát úgy néztem en ki, mint a ki haragudni szokott?

Férj (megöleli): Oh nem! (félre): pedig...
Ö: Csókoljuk meg a mamát...
Férj (félre): Brrr! (fen): Oh, igen szívesen, de miért?

Ö: A kenyeret vissza tette, de nem a háttára!
Mind a hárman: Ah, a kenyér!

Gyalog Rómába.

— Egy debreczeni diák. —

(Folytatás.)

Bologna boltozatos utcáival s szép tisztaságával lep meg bennünket, előkészítve a hájos Firenzere, amely mintha csak meglepetést akarna szerezni, egyszerre tárul fel előttünk. Büszke palotái, templomai, házsorai szép látványt nyújtanak, hosszaban kettészelve az Arno által.

Ugyan hogyne lenne szép, mikor Olaszország „Pericles-ének, „Medici Cosimo-nak partfogásával dicsekedhetik, aki életét, vagyónát szánta arra, hogy e várost nagygyá, széppé tegye. Ugyan hogyne lenne nevezetese, mikor Dante, Boccaccio szellemével dicsekedhetik, mikor műgyűjteményeiben az antique s renaissance kincsei vannak lelhalmozva.

Az antique világ iránti lelkesedésről beszélnek a híres szobrok, ereklyék s a renaissance hatását mutatják az e stílusban épült márvány-paloták, templomok s az utókor halas érzetére vall az a hatalmas szobor, melyet „Medici Cosimo-nak emelt a lakosság.

Mikor ezeken a városokon megyünk keresztül, az ugynevezett „Via Nazionale-n járunk, a melynek folytatásaként tekinthetjük még a római világból fenmaradt híres utat, a „Via Flaminia-t.

A mint ugyanis „Todi- várához érünk, két ut áll előttünk. Egyik a „Via regia, a

* Mutatvány a szerző: „Vasuton“ című most Debreczenben a „Csokonay-nyomda“ r-társulása nyomdájából kijött munkájából. Ára e g y korona,

másik a már említett »Via Flaminia.« Kételkedve állunk előttük, hogy vajjon melyiket válasszuk? Végre is a klasszicitás iránti hajlam győz bennünk s az utóbbin indulunk el. Pedig ez gyalogosnak sokkal kényelmetlenebb, mint a másik. Úgy látszik, hogy a híres concul ez ut építésénél nem annyira a forgalmi könnyűséget, mint inkább a hadászati s katonai alkalmatosságot vette figyelembe. Sehol semmi egyenlítés! Hegynek föl, völgynek le! S e mellett még rendkívül veszedelmes is, kivált a közlekedő eszközökkel járókra nézve, mert a hirteleni kanyarodóknál könnyen lezuhanhatnak a mélységbe. Veszedelmessége mellett még kellemetlen is, mert eredetileg ugyan szép trachit kockákkal volt kirakva, azonban e burkolatot a pápák a rombolás korszakában felszedették s behordatták a városok diszítésére. E miatt sokáig nem is járhattak rajta, úgy hogy már pusztulásnak indult, míg végre VI. Pius papa restauráltatta, amint azt az utónél levő márványtáblák latin feliratai hirdetik (multis periculis factis restaurare iussit.)

De legnagyobb nehézsége az utnak, hogy 3 nap járó földre az ember két várost talál: »Todi« és »Civita di Castellana«-t. Már most ha délután érkezünk az egyikbe, nagyon szorult helyzetbe jutunk. Ha ugyanis ott maradunk, elvesztünk egy félnapot, ha pedig elindulunk, reggelig nem találunk egyetlenegy házat sem s az éjtel kénytelenek vagyunk a szabadban tölteni.

Az említett két város különben fontos erőssége Rómának még jelenleg is s még inkább az lehetett a középkorban, a mikor a szabályos hadjárat lehetetlenné tette az umbriai hegyeken való átkelést.

Különböztettségéről meggyőződhetünk, ha egy olaszt megkérdezzük.

— Jo napot uram! (Bon giorno Signore!)

— Ez az ut vezet Rómába? (Enetha strada conduce a Roma?)

— Igen! Igen — (Si! Si.)

— Messze van még Róma? (Lontano e ancora Roma?)

— Oh nem! Hisz Todi egyik kapuja Rómának. (Ah! Non! Todi, euna porta di Roma!)

Ugy melleleg megjegyezhetjük itt, hogy az olasz nép barátságos, vig kedélyű nép s ha mégis nagy különbséget találunk a két nép vendégszeretete közt, azt csak a magyarok jólétének s az olaszok szegénységének tulajdoníthatjuk. De azt el kell ismernünk, hogy nagyon szeretnek bennünket. Mikor meghallották, hogy magyar vagyok, örvendő kiáltottak fel: Ah! Ungareso! Ungaresi e italiani sono due fratelli! (Oh! Magyar! A magyarok és az olaszok egy testvérek!)

S szívesen látják hazuknál is, habár egyebet vajmi ritkán adhatnak, mint egy kis nemzeti (Nationale) zöld ugorkát úgy egészben vagy egy kis ropogós, nyers salátát s hozzá egy kis nyers paradicsomot, gyenge hagymaszárral összeaprítva s leöntve olajjal, ecettel.

No aztán még egy kis kerti csigabigával is megkínálnak bennünket, hozzáadva egy jó nagy pohár »Vino rosso«-t (piros bort), »puro e col aqua« (tisztán vagy vízzel.) S a »Via Flaminia« kénytelenek vagyunk igénybe venni vendégszeretetüket, a mely ugyan jó szívvel tanuskodik, de azt hiszem, nem tudják be az égben bűnül, ha jobbat ohajt az ember, mert az u. n. »albergo«-ban (vendéglőben) sem kaphatni különbet.

Egy napi járóföldre vagyunk Rómától. Utunk mentén két felől az uttal párhuzamosan, megszakítatlan dombvonallal húzódik, a mint később látjuk, egész a városig. Kitudja, nem-e a mértföldekre nyúló hajdani patriciusi lakoknak maradványait borítják-e ezek? Hiszen itt-ott még most is láthatók a régi szobák talapzatai, sőt némelyik annyira ép, hogy mai napig is meg-meghúzódik benne egy-egy szegény, koldus család. Már itt elkezdődnek a föld alatti üregek, katakombák, melyek még a kereszténység első századaiból maradtak föl s melyeknek bejárata szintén lakásul szolgálnak.

A mint a nap előbukkan a baloldali dombok mögöl, a távolban egy nagy gömbölyű tárgy s egy magas oszlop vonják magukra a figyelmet. Az előbbit kezdetben valami hatalmas szőcaboglyának nézi az ember s csak mikor közelebb ér, akkor látja, hogy bádoggal van borítva s aki hallott valamit Rómáról, az rögtön sejt, hogy az a Szt. Péter templom óriási kupolája!

Az oszlop — Trajanus, most Szt. Péter oszlopa. E két csodás építményt látjuk meg legelőbb a világvárosból.

Én akkor harmadik éje nem aludtam többet éjszakánként két óránál, azt is kint az utszéli sziklákod, hátam megett 2500 klm. volt már, testem összetörve, csak lelkem volt még erős, de a mikor éreztem, hogy még néhány óra s az örök városban leszek, mintha csak valami varázserő szállt volna ereimbe — gyorsítam lépteimet.

S ugyan ki ne tette volna ezt!?!

Hát mehetne-e valaki avval a nyugalommal, melyet ily hosszú ut úgy megkíván, mikor ott jár céljánál, egy csodás, egy örök városnál?!

Nem! A leghidegebb embernek is hangosabban ver ekkor a szíve!

Hát a mikor a Porta Flaminianá be-menne, a »Via del popolo«-t át felmentem az »Esquilinus«-on levő díszes parkba, hogy kipihenjem fáradalmaimat, hát akkor mit éreztem s mit érezni volna hasonló körülmények közt más is!

Folyt. köv.

CSARNOK.

Miről regél a malom?

Regény.

Sudermanntól. (6.)

(Folytatás.)

Es mielőtt még ideje lett volna Jánosnak, hogy segítsen, gyorsan mint egy gyík csuszik át a kerítés száljai között.

— Igy, itt vagyok! — mondá kezeivel kisimítva gyűrődött ruháit és összecsomózott kendőjét lecsusztatta nyakára, úgy, hogy a barna hullámos haj, mely a bomlokra és nyakra omlik, az új szabadság örömeiben vígan kezdett lebegni a szélről.

János szeme csodálattal telve pihen az asszony üde, leányos szépségén. A csintalan, gyermeteg asszony észreveszi s könnyen pillulva simítja le sűrű hajfürtjeit, melyek nem akarnak engedni.

Egy ideig némán mennek egymás mellett. Az asszony lenéz a földre és nevet, mintha ő is elfogódott lenne.

Nem ered meg újra a szó, míg át nem mennek a nyákapun.

János körül néz s csodálatában felkiált. Nem akar szeméinek hinni. Minden megváltozott, minden megszépült. Az udvar, mely azelőtt esőkor feneketlen sártenger, szép időben homokosivárg volt, gyepesen, virágokkal kiültetve feküdt előtte, a magházak és az istállók ajtai vörösrre vannak festve, fehér számmal jelölve. A tér közepén művészi galambducz áll — olyan, min egy piczi sveiczi ház és a lakóház előtt oszlopos tornác van, melynek tiszta ablaktábláin és finom falfaragványain egy gyöngye repkény sokst ígérő indai kuszták fel.

A béke és ártatlanság tanyájaként állt a malomudvar ittasult szemei előtt. Összekulcsolja kezeit és kérdi:

— Ki csinálta ezt?

A nő szeméit körüljártatva az udvaron hallgat.

— Maga? — kérdi János csodálkozva.

— Csak segitettem, — felel szerényen.

— De magáé volt a gondolat?

Az asszony nevet. Ez a nevelés, mintha öregbítene s gyermekes arczára egy pillanatra nőies bájot önt.

— Áldott keze van, mondja a fiu hal-kan és félenken, komolyabban, mint a hogy

szokott beszélni. Az elhalt anyára gondol, ki oly sokszor panaszkodott a nagy homom miatt és hogy az egész udvaron nincs egy arnyas pihenő.

— Ha ő ezt megérhette volna, — szól halkan magában.

— Az anyánk? — kérdi az asszony.

Csodálattal néz János reá. Az első perczben meglepi, hogy nem a ti anyátokat, vagy a maguk anyját kérdi, azután egy kimondhatatlanul jóleső érzés lepi meg, a melyet még soha nem érzett; gyengőden és melegen fut rajta át, behízelgi magát a szívébe, honnan nem akar többé kijönni. Tehát van a föld kerekén egy fiatal, szép, idegen nő, a ki az ő anyjáról úgy beszél, mintha a magáé volna, mintha nővére lenne, nővére, mint a milyent kamaszkorában lepedett, ha boldog csodalattal egy leányon pihentette szemét.

Es az asszony ismétli a kérdést.

— Igen, az anyánk — felel s hálásan néz a szemé közé.

Egy pillanatra türi a fiu tekintét a nő, azután leereszti karjait s zavartan kérdi:

— Hol lehet Marion?

— Talán a malomban!

— Igen, a malomban — természetes! — mondja élénken. — Előhívom mindjárt s könnyed szökéssel fut el onnan.

János mindeo gondolat nélkül néz a szüzes alak után, a ki oly könnyű léptekkel szalad a gyepen át.

Mind-n repül és lebben rajta, a szoknya, a kötény szalagja, a nyakára csuszott kendő, a boglyas, makacszkodó haj.

Mintha meg volna kötve, áll és néz a nő után, majd nevetve rázza a fejét és a tornácra megy. Ott szemébe ötlök egy csinos kis varróasztal egy kerek, szalmafonatos kézimunkakosarral. Eonek a széléről félbemaradt himzés hajlik le, hosszú, fehér sáv, virág-és levélmintával, mint a melyet az asszonyok fehérnemükön használnak, Mirő sem gondolva veszi kezébe a vásznat s nézi a művészi öltéseket, míg »ógornójének« nevető hangját nem hallja. Akkor hirtelen, mint egy tetten ért bűnös ejti le a munkát s mire már az asszony is befordul a sarkon, maga után vonva a fehérre porzott tázba zakadt alakot, ki körül könnyű fehér liszifetleg szál. Igen, ez ő, ez, ez...

— Márton, öreg Márton! És ki fut, ki, hogy a bátyja nyakába boruljon?

Folyt. köv.

Kiadó lakás, műhely és raktár-helyiség.

Ugyanott alkalmas telek műhely vagy raktár-építésre

Piacz-utca 83. sz.

Értekezhetni a vasbutorgyárban.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra,

a valódi becsérték háromnegyed részeig 15—60 évi törlesztésre 3 és 1/2—4 százalék kamatra. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás két hét alatt.

Konvertálás bélyeg és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet
Budapest, VI, Váci-körut 39.

A nagy krach!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták kíméletlenül és így egy nagy ezüstáru-gyár kényszerítve lón egész készletét a munkaerőnek nagyon csekély megtérítése ellenében eladni. En vagyok meghatalmazva ezen megbízás keresztlvitelére Ennél fogva mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán frt 6-60 megtérítése ellen és pedig:

- 6 db legfin. asztali kést valódi ang. pengével,
- 6 db amer. szab. ezüst-willát egy darabban,
- 6 db amerikai szabad. ezüst evő-kanalat,
- 12 db amerikai szabad. ezüst leves-merőt,
- 1 db amerikai szabad. ezüst kávé-kanalat,
- 1 db amerikai szabad. ezüst leves-merőt,
- 2 db amerikai szabad. ezüst tojás-kehelyt,
- 6 db angol Viktória-alsótálcát,
- 2 db feltűntést keltő asztali gyertyatartót,
- 1 db thea-szűrőt,
- 1 db legfinomabb czukorszórót.

44 db összesen csak frt 6-60.

A fenti összes 44 tárgy ezelőtt 40 forintba került és most ezek frt 6-60 minimális áron kaphatók. Az amerikai szab. ezüst teljesen fehér ércz, mely az esüst-szint 20 évig megtartja a miért jótállás vállaltatik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

nem szédélgesen

alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magamat mindenkinek, a kinek az áru meg nem felel, az összeget minden akadály nélkül visszatéríteni; és senki se mulsassa el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen diszgarnitúrát megnézze, mely pompás

menyegzői és alkalmi

ajándékol minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas.

Kapható csupán:

A HIRSCHBERG'S

szab. amerikai ezüstkivitelű áruház

Wien, II., Rembrandtstr. 19./D.

Telephon 14597.

Szétküldés a vidékre utánvétellel, vagy az összeg előleges beküldésével. Tisztító por hozzá 10 kr. Osak a mellékelt védjeggyel valódi, (egészségi ércz).

Kívonat az elismerő levelekből:

- Az első küldeménynyel meg vagyok elégedve, kérek még egy készletet. Kalocsa. Majorossy János, kanonok.
- A küldeményt megkaptam és igen meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért. Kolozsvár. Nagym. Bánffy bárónő.
- A küldeményt megkaptam, meg vagyok elégedve, kérek még egyet. Bozovics. Keresztes Sándor, főszolgabíró.

Minden idegbetegeknek

Uj hathatós gyóg. mód. Előkelő orvosok bizonyítványai. Ártalmatlan orvosság nélkül.

legmelegebben ajánlatik Weismann Roman 26. kiadásu brosurája.

Idegbetegségek és gutaütésről megelőzés és gyógyítás.

Ingyen kapható Debreczenben: Dr. Rotschnek V. Emil gyógyszerárában Kossuth-utca.

Preblau savanyukut

tiszta alkalikus természetes alpesi savany kitűnő hatással chron. Katarrhusnál, különösen hólyagos chronikus katharrhusnál, hólyag és velőképzésnél, és Bright-féle velő betegséteknél, összetétele és kitűnő ize miatt egyuttal *legjobb üdítő és frissítő ital.*

Preblaui kutkezelőség Preblauban.

Posta St. Leonhard, Kärnten.

Megbízható férfiruha szöveteket

minden kivitelben ajánl jutányos árban

a Kastner és Öhler cég posztóosztálya GRÁ CZ.

Különlegesség: Stíriai lóden.

Minták ingyen. — Magyar levelezés.

Ügynökök

és

Magán személyek,

kiknek ösmeretségük van, egy mindenütt nélkülözhetetlen, ujonnan szabadalmazott **czikk** arusítására, kerestetnek egy uj gyári cég által, a mely cég magas jutalekot esetleg biztos fizetést nyújt. Ajánlatok intézendők: Klimesch Co. Prag 1134—II.

500 Forintot

fizetek annak, aki **Bartilla fogvizének** használata mellett, melynek üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlik (Csomagolásuk külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösei (E. Winkler) Wien, 19/I. Sommergasse 1.** Kapható Debreczenben: **Mihalovits István** a kigyóhoz-czimzett gyógyszerárában. Határozottan kérjünk **Bartilla-féle fogvizet.** Hamisítás feljelentéséért jó díjazás adatik.

Árverési hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező nyulasi barakkokban levő kantinnak 1900. évi január 1-től 3 évre nyilvános szóbeli árverésen leendő bérbeadására határidőül folyó évi október hó 31-ikének d. e. II órája a tanács katonai ügyosztályának hivatalos helyiségébe (városház ujkereszt épület) ezennel kintüzetik s ugyanott a hivatalos órák alatt az árverési feltételek is megtekinthetők. Kikiáltási ár évi 56 ötvenhat forint, melynek 10%-a az árverelést vezető kezeihez készpénzben leteendő.

Debreczen, 1899. október 11-én.

A városi tanács.

Kufeke^{féle}

a tej legjobb hozzátéte a betegséget megakadályozza és eltávolítja

gyermekliszt.

Kapható gyógyszerárakban és droguistáknál.

Serravalló-China bora

vassal,

orvosi tekintélyek, mint. udv. tanácsos, Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

- XI. orvosi congressus Róma 1894.
- IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,
- Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

- Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.,
- Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, uj életet gerjesztő szer, **kitűnő ize** miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. **1/2 literes üvegekben á frt 1.20, 1 literes üvegekben á frt 2.20.** Kapható minden gyógyszerárában.

Serravalló gyógyszerár Triesztben,

gyógyárak nagybani szétküldése.

Alapítottatott 1848.

Már 35 év óta az udvari istállóknban és a nagyobb katonai és polgári istállóknban erősítésül nagyobb társadalmak előtt s az erők visszaszerzésére fásasztó menetek után az idegek merevsége s nyílalások eseteiben, trainirozásnál a lovat rendkívüli munkabírásra teszi képessé.

Fóraktár: 1.

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi udvari szállító.

Kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

Hirdetmény.

Ezenel közhírré tétetik hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (V. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — **A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve

Ötödik Sorsjáték.

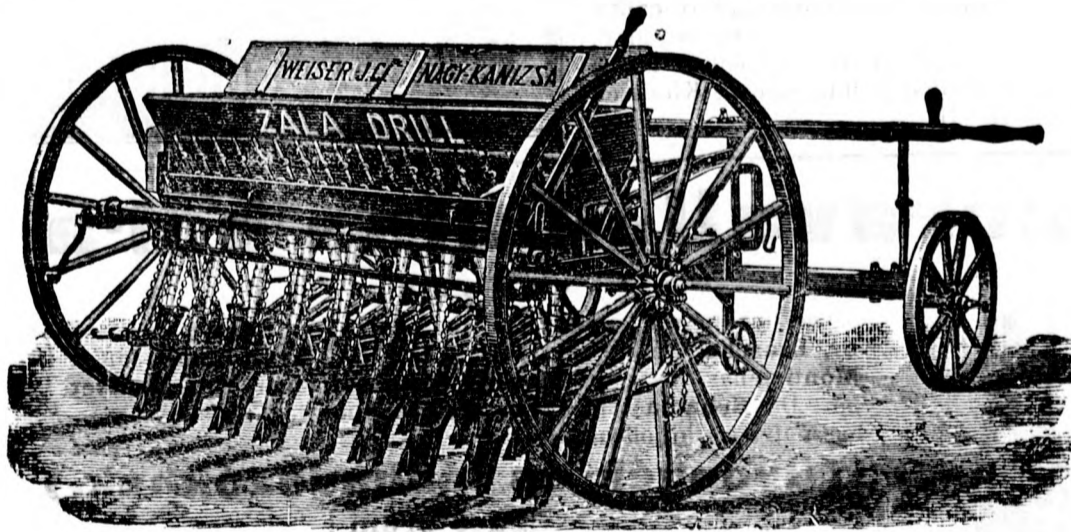
100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona. Huzás: 1899. nov. 16. és 17.		Második osztály Betét 20 korona. Huzás: 1899. decz. 13. és 14.		Harmadik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1900. jan. 9. 10. és 11.		Negyedik osztály Betét 40 korona. Huzás: 1900. jan. 31. és feb. 1.		Ötödik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1900. febr. 21. és 22.		Hatodik osztály Betét 24 korona. Huzás: 1900. márcz. 14-től ápr. 10-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1.000,000 (Egy Millió)	
1 a	60000	1 a	70000	1 a	80000	1 a	90000	1 a	100000	1 a	600000
1 a	20000	1 a	25000	1 a	30000	1 a	30000	1 a	30000	1 a	400000
1 a	10000	1 a	10000	1 a	20000	1 a	20000	1 a	20000	1 a	200000
1 a	5000	1 a	5000	1 a	15000	1 a	15000	1 a	15000	1 a	100000
3 a	2000	3 a	3000	3 a	10000	3 a	10000	3 a	10000	3 a	30000
5 a	1000	5 a	2000	5 a	5000	5 a	5000	5 a	5000	5 a	25000
8 a	500	8 a	1000	8 a	2000	8 a	2000	8 a	2000	8 a	16000
20 a	300	20 a	500	10 a	1000	10 a	1000	10 a	1000	10 a	10000
50 a	100	60 a	300	70 a	500	70 a	500	70 a	500	70 a	35000
2900 a	40	8900 a	80	4900 a	130	5900 a	170	3900 a	200	3900 a	78000
8000 nyer. Kor. 240000		4000 nyer. Kor. 477000		5000 nyer. Kor. 898000		4000 nyer. Kor. 934000		4000 nyer. Kor. 1061000		30,000 nyer. és 40 9,550,000	

Az I. osztály huzása 1899. évi november 16. és 17-én lesz. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és kir. közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnék a Vigadó termeiben. — Sorsjegyek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1899. október hó 15-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága
Lónyay Hazay.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépünk, a melynek elmés ujitásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen **az első díjat, aranyérmel nyert**, továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczélból készített **Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,**

az őszi vetésre raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, szecs kavágók, répvágók, konkolyozók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.

Európ
ran van n
lapokban,
ru viszony
mány nyor
hajlja kere
még eddig
tilag sajáts
hoz csato
bíró orszá
kés termés
den mostol
— és nyel
son viszony
zeti indivi
jongásig h
részéről a
jelző — h
csonkítások
és nem ak
a nemzet k
gen elutasi
ba keres:
zajukat.

Ezen,
népjog cso
mely emell
nek — 37
ország terü
telenítését
hogy Európ
mányának
hanem ébr
beavatkoz

Az a

(A debreczeni
zánk áttétel
a col

BALOGH FE

Az ang
alapítványt
kicsereles ut
a collegium
akkori igazg
tásai után az
evenkénti rés
Ugyanekkor
az alapítvány
sünk alá, ho
lana.

Idestova
indítvány, es
az, hogy vete
letéteményeze
az derült ki,
költséggel jár
lenne.

A más
uton volna
megértése uta